

Nr. 8 (32)

SEPTEMBRIS 2004

Dundadznieks

Dundagas pagasta padomes izdevums

3. lpp. VSPC — piecos mēnešos paveiktais.

4. lpp. Tur bija ciems, kas radās brīvvalsts laikā, pastāvēja vairākus gadu desmitus un tad nozuda no zemes virsas.

6. lpp. Skolēni suņu dienās.

7. lpp. Svarīgākie ir tie apstākļi, kurus cilvēki spēj būtiski ietekmēt. Stāsta bioloģiskie lauksaimnieki.

8. lpp. Paragvajās latvietis eksaminē mūsu jaunos šahistus.

Jauno mācību gadu sākot

Zinību diena ar ekstrēmu piegaršu

Kā jau katru gadu 1. septembrī pie skolas pulcējās skolēni, skolotāji un vecāki. Uzrunas teica un klātesošos ar jaunu mācību gada sākumu sveica gan pagasta padomes priekšsēdētājs Gunārs Laicāns, gan skolas direktors

■ "Solistam" Gunāram Laicānam 1. septembrī ir ko atcerēties. Aizmugurē vidusskolas "koris".

■ Velotriki pulcēja gan skatītājus, gan atdarināt gribētājus.

U. Upītes foto

Uldis Katlavs. Sumināja tos, kam šī bija pirmā zinību diena. Pasākuma režisorei Vairai Kamarai izdevās no klātesošajiem izvilināt sajūsmas savīļņojumu, kad skolēni no skolas logiem vējā palaida desmitiem balonu. Šķiet, ka lielākais viņas veikums gan būs bijis jaukā laika norezģšana. Pēc sviņīgās daļas skolēni devās klasēs, bet plkst. 12.00 sporta laukumā mazākajiem bērniem bija sarūpēta piepūšamā pilsētiņa. Tā dabūja trūkties, jo mīcīties un lēkāt gribētāju bija gana daudz.

Ap diviem uznācienu sāka triāla

klubs *Karters* no Ugāles. To pārstāvēja Pāvels, Ēriks un trīspadsmitgadīgais Jānis. Pāvels ir bijis pat Latvijas čempions savā vecuma grupā, un puīši arī rādīja čempionu cienīgus trikus. Lēkāšana ar riteņiem uz pakalējās vai priekšējās riepas tāds sākums viens likās salīdzinājumā ar lēcieniem no apmēram 1,5 m augstuma un lēkšanu pāri piecām guļošām meitenēm (ar riteņiem, protams). Vietējiem riteņotājiem bija iespēja izbraukt trasi, kur bija svarīgs gan ātrums, gan precizitāte. Atsaucās gan mazi, gan lieli, gan puīši, gan meitenes. Šī sporta veida piekritējiem un mācīties gribētājiem

riteņiem, protams). Vietējiem riteņotājiem bija iespēja izbraukt trasi, kur bija svarīgs gan ātrums, gan precizitāte. Atsaucās gan mazi, gan lieli, gan puīši, gan meitenes. Šī sporta veida piekritējiem un mācīties gribētājiem

tika arī piedāvāta iespēja sarunāt konsultācijas un apmācību ar triku rādītājiem. Varbūt nākamajā zinību dienā kādus nervus kutinošus trikus rādīs vietējie ekstrēmisti?

Una Upīte

Paldies par svētkiem!

1. septembris izvērtās ne tikai par dienu, kad atkal satiekam ilgi neredzētos skolas biedrus (arī skolotājus) un atsākas mācības, bet arī par saistošiem notikumiem bagātu dienu.

Pasākums sākās laukumā pie skolas. Kad visi bija sapulcējušies, nesot skolas karogu, laukumā iesoļoja divpadsmitie un pirmklasnieki. Divpa-

■ 1. septembrī bērni vēl kūleņo.

U. Upītes foto

dsmītie it sparīgi centās nodziedāt "Dar' man, tēvis, pastaļiņas". Ejoj to izdarīt bija samērā grūti, tāpēc īpaši neapvainojāmie par apkārtējo smaidiem. Kad visus klātesošos bija uzrunājis pagasta vecākais Gunārs Laicāns un bija nodziedāta valsts himna, paldies par vasarā padarīto un savu vēlējumu teica skolas direktors Uldis Katlavs, veiksmi turpmākā mācību gada gaitās vēlēja skolēnu pašpārvaldes dalībniece Ieva Ezeriņa un pagasta kultūras dzīves organizatore Santa Maksimoviča. Visu pasākumu interesanti vadīja 12. klases audzēkņi Zanda Neparte un Jānis Zadiņš. Abi mazie pirmklasnieki visus pārsteidza ar labi sagatavotu priekšnesumu.

Par dienas *naģlu* kļuva brīdis, kad pa skolas logiem debesīs uzšāvās desmitiem krāsainu balonu. Izskatījās lieliski, un pat lielākajiem skolas nīd-

Redaktora ziņa

Karalis un viņa tauta

Ir tāds pasakas sižets: labais, gudrais karalis, kuru galms, paražas un tamlīdzīgas nejēdzības tur vairāku lielgabalu šāvienu attālumā no tautas, paklusām pārgērbjas vienkāršās drēbēs, vēl labāk — par ubagu — un kļīst ielās, lai pa īstam sajustu, kā dzīvo viņa tauta. Atklājas diezgan bēdīga aina. Patiesa.

Katrs no mums, puslīdz pārtikušajiem, apģērbtajiem un garīgās vajadzības apmierinājušajiem, ar laiku ieslīgstam karaļa lomā. Tā karaļa, kas ir vientuļš savā troni, tālu no dzīves. Un tad pēkšņi sāk darboties dienas centrs bērniem (sk. arī 3.lpp.). Pieaugušie apspriežas un lemj, kas būtu darāms

no viņu puses, rosina izteikties bērni. Bet pavisam drīz atklājas patiesā aina. Izrādās — centrā pati galvenā nav pat sociālā funkcija (aprunāties un patiesi uz klausīt bērniem), bet — paēdināt. Izrādās — daļa bērnu dzīvo pusbdā.

Paldies visiem, kas jau atbalstījuši naudā un graudā, taču ir nepieciešams iedibināt ilglaicīgu sistēmu. Tādu sistēmu, kurā darbojas es, tu, viņš, viņa, mēs, jūs, viņi, viņas. Mums jānolaižas no saviem karaļu augstumiem. Mums jāklūst līdzīgiem ar viņiem, izsalkušajiem un nelaimīgajiem, jādāmā un jārikojas.

Alnis Auziņš

■ 24. septembrī bērnu dienas centra Mājas iepazīšanas svētkos piedalījās pagasta bērni — paši Māju veidotāji, Talsu novada fonda direktors Mareks Indriksons, bērnu un ģimenes lietu ministrs Ainars Baštiks, Glābiet bērnu! priekšsēdētāja Inguna Ebela, Saeimas deputāte Liene Liepiņa, muzicēja bērnu popgrupa no Rīgas Namiņš. Vairāk lasiet 3. lpp. Daiņa Kārkluvka foto

Viesu nams Krūziņi aicina visus uz rudens balli 8. oktobrī pulksten 21.00. Jūsu ērtībai viesu namā varat iegādāties ieejas kartes.

Būsiet mīļi gaidīti!

Drosma Greiško

Pasākumi oktobrī

Visu mēnesi pils kolonu zālē apskatāma mākslinieces Rītmās Zikmanes-Lagzdīņas darbu izstāde.

9. oktobrī pulksten 16.00 Dundagas evaņģēliski luteriskajā baznīcā senās mūzikas koncerts. Piedalās baroka mūzikas ansamblis SANSARA un vokālā grupa COSMOS. Programmā kontrtenoru ārijas. Biļetes (cena Ls 1,50) var iegādāties pili no pulksten 9.00 līdz 17.00.

Baiba Baumanē, 12. klases skolniece

Svētbrīdis baznīcā

Pirmais septembris ir notikumiem bagāts. Pulksten vienpadsmitos — stunda luterāņu baznīcā. Tāpat kā gandrīz visi šīs dienas pasākumi — pēc brīvas izvēles.

Armands Klāvs šoreiz nav kancelē. Starp citu, arī tad, kad mācītājs atrodas kancelē, viņš nekad nerunā *kā no kanceles*. Ko vērtā vien ir Armanda norunātā saziņa ar mazajiem — ja piekrītat teiktajam, tad pakratiet galvu, ja nepiekrītat, tad papuriniet. Samulsums uzreiz pāriet.

Dzīvelīgs ir arī mācītāja stāsts par paša skolas gaitām un par mirdzošās, vienīgās, patiesās pērles meklēšanu. Pa vidu tam — dziesmas. Visbeidzot, uzaicinājums: ikvienam klātesošam, lielam vai mazam, kam grūtums vai šaubas sirdī, uzrakstīt to kā lūgumu Dievam. Uzrakstīt uz lapiņas, un nākamajās reizēs svētdienās dievkalpojuma draudze lūgs par šiem cilvēkiem un vajadzībām.

A.A.

Runas vīriem ir spēks rokās

Pagasta padomē 20. septembrī

► Pirmpirkuma tiesības

Atteicās no pirmpirkuma tiesībām uz nekustamiem īpašumiem *Kļajumi* (8,5 ha), *Dižkeiri* (7,928 ha, dzīvojamā māju ar divām saimniecības ēkām), *Bakši* (23,35 ha), *Dižkalēji* (18,5 ha), *Liedegas* (5,3 ha), *Jaunmūki* (19,0 ha), *Silgaļi* (67,5 ha), *Gatves* (9,8 ha), *Jaundaugas* (68508 m²), *Pērkoņi* (21,0 ha), *Jaunzemes* (5,85 ha), *Latumi* (22,6 ha), no īpašuma *Vaivariņi* atdalāmā 10,6 ha zemes gabala un no īpašuma *Kaļķupe* atdalāmā 9,7 ha zemes gabala

► Papildu atbalsts s/o Dundagas Ap-rūpes fonds

Nolēma pārskatīt sabiedriskajai organizācijai *Dundagas Ap-rūpes fonds* Ls 160 kā līdzfinansējumu elektro-enerģijas apmaksai līdz šā gada beigām.

► Līdzfinansējums bibliotēkas projek-tam

Piešķir Ls 946 līdzfinansējumu (mēbeles, elektroinstalācija, durvis, apdrošināšana) pagasta bibliotēkas projektam *Pakalpojumi bērniem publikā-jās un skolu bibliotēkās*.

► Baložezera noma

Apstiprināja nomnieka iesniegtu izdevumu tāmes par 2002., 2003. un 2004. g. Baložezera labiekārtošanā un uzturēšanā ieguldītajiem līdzekļiem. Nolēma ezeru apsekot un sastādīt aktu par veiktajiem ieguldījumiem nomātajā ezera daļā.

► Ugunsgrēka dzēšanas izdevumi

Saskaņā ar noslēgto sadarbības līgumu par palīdzību ugunsgrēku gadījumā nolēma apmaksāt Valdgales pagasta padomes iesniegto rēķinu par ugunsgrēka likvidēšanu Dundagas

pagasta *Jaunķeļos* (Ls 136). Ja tiks noskaidrots ugunsgrēka vainīgais, izdevumus piedzīs no tā.

► Atkritumu šķirošana

Pēc Dundagas vidusskolas skolēna Kārļa Kantsona un Vides, attīstības un plānošanas komitejas ierosinājuma apskatīja atkritumu apsaimniekošanu un to šķirošanu. Patlaban mūsu rajonā atkritumus šķiro Talsos, Pastendē un Laidzē, 3 daļas — papīru, plastmasu un stiklu. Līgums par atkritumu izvešanu nosaka samaksu par uzskaitīto izvesto atkritumu daudzumu. Šķirotos atkritumus izved par velti.

Atkritumu apsaimniekošanas programma paredz līdz 2005. g. valstī šķirot 70% visu atkritumu. Dundagā ir jau novietoti divi zaļi zvanveida konteineri stikla šķirošanai un tuvākajā laikā paredzēts izveidot arī konteineru plastmasas šķirošanai.

Padome secināja, ka Dundagā nav nepieciešams šķirošanas punkts, jo to dara Talsos.

Sadarbībā ar Zaļo punktu tiek īstenoti projekti ar skolām, kurām tiek iedoti trīs dažādu krāsu konteineri atkritumu šķirošanai, tā bērnus mācot par dabas aizsardzību, par atkritumu otrreizēju pārstrādi utt.

Nolēma pilnveidot atkritumu apsaimniekošanas līgumu ar SIA *Kurzemes Ainava Talsi* saskaņā ar viņu perspektīvajiem plāniem par atkritumu šķirošanu Dundagas pagastā un jaunām ņemšanas vietām (piemēram, Neveja).

► Zemes transformācija

Neatļāva īpašumā *Celmdārzi* 7,6 ha lauksaimniecības zemi transformēt

meža zemē.

Atļāva īpašumā *Grīvas* 1,4 ha lauksaimniecībā izmantojamo transformēt meža zemē.

SIA *Talce* vēlas transformēt īpašuma *Jaunkalni* lauksaimniecībā izmantojamo zemi karjeru izstrādes teritorijā.

Īpašums iekļaujas meliorētas lauksaimniecības zemes masīvā, kura novērtējums ir 45 — 50 balles. Tās ir vērtīgākās Dundagas pagasta lauksaimniecības zemes. Saskaņā ar teritorijas plānojumu šo zemi izmantošanas mērķis ir lauksaimniecība.

Īpašums robežojas ar Slīteres nacionālo parku, *Dižkalnu* — Kaļķupes liegumu, *z/s Mežlidumi*, kura nodarbojas ar ekoloģisko lauksaimniecību, īpašumiem *Andžaki*, *Vidales Juši*, *Pētermači*. Viena kilometra rādiusā atrodas astoņas lauku viensētas. No tām *Andžaki* un *Pētermači* atrodas mazāk nekā 400 metrus no plānotā karjera centra. Ir nepieciešams ekspertu slēdziens, vai pēc zemes virsmas pazemināšanas par 8 m 4,92 ha platībā *Andžaki* un *Pētermači* necietīs no ūdens trūkuma.

Lai pagasta padome varētu pieņemt lēmumu par teritorijas izmantošanas mērķa maiņu, nepieciešami valsts institūciju papildu atzinumi un jāveic sabiedriskā apspriešana.

► Nosaukumu piešķiršana

No īpašuma *Kaļķupe* atdalāmajam 9,7 ha zemes gabalam piešķir nosaukumu *Ainavas*. No īpašuma *Vaivariņi* atdalāmajam 10,6 ha zemes gabalam piešķir nosaukumu *Dižvaivari*. No īpašuma *Egļkalni* atdalāmajam 4,3 ha zemes piešķir nosaukumu *Varavīksnes*.

► Tirdzniecības atļaujas

Atļāva veikt mazumtirdzniecību ar alkoholiskajiem dzērieniem un alu SIA *ICO* degvielas uzpildes stacijas veikalā-kafejnīcā Talsu ielā 19. Atļāva veikt

mazumtirdzniecību ar alkoholiskajiem dzērieniem kafejnīcā *Silva* Talsu ielā 3.

► Kaļķu Vārpnieki

Izpilddirektors Andris Kojro ziņoja par Kaļķu Vārpnieku mājas īpašnieka nosacījumiem pagasta padomei par īpašuma apsaimniekošanu un līdzekļu ieguldīšanu tajā. Ir noteikta nomas maksa Ls 2500, kas jāiegulda ēkā, un gada beigās par to jāsniedz īpašniekam atskaite. Vēl pašvaldībai jāslēdz apdrošināšanas līgums par Ls 5000 un jāmaksā ēkas īpašuma nodoklis un citi piekri-tošie maksājumi.

Padome nolēma piedāvāt Vārpnieku īpašniekam šādus līguma nosacījumus — pagasta padome maksā nomas maksu par telpām, kuras aizņem bibliotēka, Ls 0,40 par kadrātmētru jeb Ls 28 mēnesī, un nomas maksu par palīg-telpām 1. stāvā pasākumu izmantoša-nas laikā Ls 2 par vienu stundu. Ja Vārpnieku īpašnieks nepiekrīt šādiem no-mas līguma nosacījumiem, tad pēc lī-dzšīnējā līguma termiņa beigām (31.12.2004.) līguma attiecības neturpi-nāt un tuvākajās sēdēs skatīt jautājumu par Kaļķu bibliotēkas izvietojumu citās telpās.

► Teritorijas plānojums

Noteica publiski lietojamā ceļa statu-su šādiem VAS *Latvijas valsts meži* iek-šējās infrastruktūras ceļiem: Puteru dambis, Vecendzeļu ceļš, Dieviņkan-gars, Puriņu dambis, Mālkalnu ceļš, Stirniņu dambis, Brūklū ceļš, Astotais kilometrs (8 km), Vērpēju ceļš, Sumbri ceļš, Līkais dambis, Dižakmens ceļš.

► Uzturēšanās maksa jauniešu mītnē pili

Vidusskolas audzēkņiem samazināja maksu par jauniešu mītnes izmantoša-nu Dundagas pilī uz Ls 0,45 par dien-nakti. Par jauniešu mītnes izmantošanu iegūtos līdzekļus ieguldīs telpu re-

montā.

► Pašdarbības pulciņi
Šajā sezonā darbu neatsāks jauktais koris, jo nav, kas to vadītu.

Noteica darba samaksu 2004./2005. g. sezonā — pulciņu vadītājiem Ls 2,02 par nostrādāto stundu, koncertmeista-rei noteikt Ls 1 par nostrādāto stundu.

► Bērnu krīzes palāta

Iepazinās ar Veselības un sociālās palīdzības centra (VSPC) vadītāja Valda Randes lūgumu atbalstīt bērnu krīzes palātas izveidi. Tā ir ļoti nepieciešama, jo pagastā ir 14 nelabvēlīgas ģimenes, bet nav iespēju bērnu uz laiku izolēt no ģimenes. Palātu varētu izmantot citos gadījumos, kad bērns ir nonācis bezpalīdzīgā stāvoklī. Atļāva, nepārsniedzot apstiprināto 2004. g. budžetu, VSPC ierīkot palātu krīzes situācijā nonāku-šiem bērniem.

Uzdeva pirmskolas izglītības iestā-des *Kurzemīte* vadītājam kopā ar darba grupu (Valdis Rande, Aldons Zumbergs, Daina Dēvita) sagatavot priekšli-kumus par diennakts grupas izveides iespējām bērnu darza telpās.

► Bruģēšana

Izpilddirektors ziņoja, ka ir papildus bruģēta ieeja tirgus laukumā, kāpnes pie aptiekas *Cito* un labiekārtota ie-brauktuve pie PKS *Dundaga*. Kopā iztērēti Ls 1976.

► Ēkas rekonstrukcija

Atļāva SIA *Jaunemari* ēkas Talsu ielā 17 pirmo stāvu rekonstruēt vei-kala vajadzībām.

► Pasākums *Minhauzens 2005*

Padomes priekšsēdētājs ziņoja, ka 2005. g. vasarā pagastā ir iecerēts rīkot valsts mēroga mednieku pasākumu *Minhauzens 2005*

Protokolu pārlūkoja Aivars Miška

Saistošo noteikumu projekts*

Par suņu un kaķu turēšanu Dundagas pagasta teritorijā

Izdoti saskaņā ar likuma Par pašvaldībām 21. un 43. pantu un 03.10.95. MK noteikumiem Nr. 291

► 1. VISPĀRĪGIE NOTEIKUMI

- 1.1. Šie noteikumi pieņemti, lai nodrošinātu suņu un kaķu pareizu uzturēšanu, reģistrāciju, vakcinēšanu, novērstu mājdzīvnieku klaiņošanu un nodrošinātu sanitāro tīrību Dundagas pagastā.
- 1.2. Noteikumi paredz, kāda kārtība jāievēro suņu un kaķu īpašniekiem Dundagas pagastā un kāda ir atbildība par noteikumu neievērošanu.
- 1.3. Noteikumu pārkāpums — šo noteikumu izpratnē ir prettiesiska, vainojama (ar nodomu vai aiz neuzmanības izdarīta) darbība vai bezdarbība, kas apdraud šo noteikumu noteikto kārtību Dundagas pagasta teritorijā.
- 1.4. Noteikumu pārkāpējs — persona, kas ar nodomu vai neuzmanības izdarījusi darbības, kādas šie noteikumi aizliedz, vai persona, kas ar nodomu vai aiz neuzmanības nav veikusi tai uzliktos pienākumus.
- 1.5. Noteikumi ir saistoši visām personām, kuras dzīvo vai uzturas Dundagas pagasta teritorijā.
- 1.6. Turēt suņus un kaķus atļauts personīgajās mājās, kā arī atsevišķos dzīvokļos, kurus aizņem viena ģimene, bet dzīvokļos, kuros dzīvo vairākas ģimenes, — tikai savā apdzīvojamā platībā, ja ir visu ģimeņu rakstiska piekrišana.
- 1.7. Rodoties nelabvēlīgai epizootiskai situācijai, Valsts Pārtikas un veterinārais dienests, kā arī atsevišķos gadījumos (pastāvīgu antisanitāru

apstākļu radišana, suņa nepārtraukta riešana, vairākkārtēja uzbrukšana cilvēkiem un mājdzīvniekiem u.c.) pašvaldība ierobežo vai aizliedz turēt suņus vai kaķus, kā arī regulē suņu un kaķu maksimālo skaitu vienā dzīvoklī vai mājā, respektējot iedzīvotāju likumīgās tiesības un intereses.

- 1.8. Suņi un kaķi, kuri bez īpašnieka (valdītāja) klātbūtnes atrodas uz ielas, laukumos u.c. sabiedriskās vietās, uzskatāmi par klaiņojošiem.
- 1.9. Daudzdzīvokļu namu vecākiem divas reizes gadā (līdz katra gada 30. janvārim un 30. jūlijam) jāsniedz informācija Dundagas pagasta padomei par suņu un kaķu skaitu viņu pārziņā esošajās daudzdzīvokļu mājās.
- 1.10. Dundagas pagasta padome, pamatojoties uz likuma *Par nodokļiem un nodevām* 12. panta 1) daļu, var uzlikt nodevas par visa veida dzīvnieku, t. sk. kaķu un suņu turēšanu.
- 1.11. Līdzekļus, ko iegūst no dzīvnieku turēšanas nodevām, izlieto saskaņā ar Dundagas pagasta padomes apstiprināto speciālā budžeta tāmi klaiņojošo suņu un kaķu izolācijai, humānai iemidzināšanai, dzīvnieku līķu savākšanai publiskās vietās, to iznīcināšanai vai utilizācijai, dzīvnieku pansionātu uzturēšanai, suņu reģistrācijas žetonu izgatavošanai, suņu reģistrācijas organizēšanai un citiem ar dzīvnieku turēšanu saistītiem pasākumiem.

► 2. DZĪVNIEKU TURĒŠANAS NODEVA

- 2.1. Par suņu turēšanu noteikta pašvaldības nodeva Ls 6,00 (vai Ls 3,00)

gadā par katru suni un Ls 3,00 (vai Ls 1,00) par kaķa turēšanu, kas jānomaksā līdz katra tekošā kalendārā gada 1. maijam, iemaksājot minēto summu Dundagas pagasta padomes kontā.

2.2. No nodevas ir atbrīvoti:

- redzes invalīdi;
- zemnieku saimniecības.

2.3. 2.1. punktā noteiktā nodeva 50% apmērā noteikta sterilizēto un vakcinēto dzīvnieku īpašniekiem;

► 3. SUŅU UN KAĶU ĪPAŠNIEKU (VALDĪTĀJU) PIENĀKUMI

- 3.1. Suņu un kaķu īpašnieku (valdītāju) pienākums ir:
 - 3.1.1. nodrošināt dzīvniekam atbilstošus dzīves apstākļus un ievērot sanitārās normas;
 - 3.1.2. maksāt ikgadējo pašvaldības nodevu par suņu un kaķu turēšanu;
 - 3.1.3. nodrošināt suņu un kaķu regulāru vakcināciju pret trakumsērgu; sniegt ziņas par suņu un kaķu skaitu Dundagas pagasta padomei.
- 3.2. Nepieļaut dzīvnieka uzbrukšanas iespēju cilvēkiem vai citiem mājdzīvniekiem.
- 3.3. Lai brīdinātu par iespējamo suņa uzbrukumu, pie slēgtiem pagalmiem, kuros brīvi pārvietojas suns, jāpiestiprina brīdinājuma zīme "Nikns suns".
- 3.4. Ja īpašnieks atsakās turēt savu suni vai kaķi, viņam jāsamēklē dzīvniekam jauns saimnieks vai dzīvnieks jāiemidzina.
- 3.5. Pēc Pārtikas un veterinārā dienesta pieprasījuma īpašniekam suns vai kaķis nekavējoties jānogādā veterinārajā iestādē klīniskajai apskatei, novērošanai, piespiedu aprūpei vai iemidzināšanai.
- 3.6. Dzīvnieka īpašniekam, no kura suņa vai kaķa ir cietuši cilvēki vai māj-

dzīvnieki, par to nekavējoties jāziņo veterinārārstam un medicīnas iestādei, lai veiktu dzīvnieku apskati un novērošanu un sniegtu medicīnisko palīdzību cietušajam. Dzīvnieka īpašniekam, kura suns vai kaķis ir uzbrucis cilvēkam vai mājdzīvniekam, ir pienākums darīt zināmu cietušajam savu vārdu, uzvārdu, adresi.

- 3.7. Izdevumus, kas saistīti ar dzīvnieka veterināro apskati, izolāciju, uzraudzību, piespiedu atņemšanu un iemidzināšanu, sedz dzīvnieka īpašnieks.
- 3.8. Sabiedriskajām organizācijām ir atļauts veidot pašvaldības licencētus klaiņojošo dzīvnieku pansionātus, dzīvniekus obligāti pakļaujot sterilizācijai.
- 3.9. Sabiedriskajām organizācijām ir atļauts veidot pašvaldības licencētas vakcinētu dzīvnieku viesnīcas.
- 3.10. Par katru gadījumu, kad suņi, kaķi vai citi mājdzīvnieki ir kontaktējušies ar plēsīgiem savvaļas dzīvniekiem vai klaiņojošiem suņiem un kaķiem, vai tos ir sakoduši minētie dzīvnieki, vai ir aizdomas par dzīvnieka saslimšanu ar trakumsērgu, īpašniekam nekavējoties jāziņo veterinārārstam un jāveic nepieciešamie pasākumi savu (cietušo vai slimu) dzīvnieku izolācijai.
- 3.11. Suņu un kaķu īpašniekiem (valdītājiem) aizliegts:
 - 3.11.1. turēt suņus, kas nav reģistrēti un vakcinēti;
 - 3.11.2. cietsirdīgi izturēties pret mājdzīvniekiem, atstāt tos bez aprūpes vai pamest;
 - 3.11.3. pieļaut, ka dzīvnieki piemēso dzīvotājam vai sabiedrisko ēku telpas, kā arī apdzīvoto vietu teritoriju;
 - 3.11.4. brīvi laist dzīvniekus apstādījumos, pieļaut, ka dzīvnieki bojā

apkārtējo vidi, ierasties ar tiem tirdzniecības iestādēs, skolās, stadionos, bērnu rotaļu laukumos, kapos, sabiedriskos pasākumos (ja tas nav īpaši paredzēts);

- 3.11.5. turēt suņus māju balkonos un lodžijās;
- 3.11.6. peldināt suņus un kaķus cilvēku atpūtas vietās un peldvietās.

- 3.12. Aizliegts pārdot suņus un kaķus personām, kas nav sasniegušas 16 gadu vecumu.
- 3.13. Aizliegts dzīvniekus dresēt cīņām.
- 3.14. Bērnu darzi, mazbērnu novietnes, skolas un citas bērnu iestādes drīkst turēt sargsuņus (apstākļos, kas nepieļauj bērnu kontaktu ar tiem). Minētajās iestādēs atļaujama reģistrēto un vakcinētu suņu un uzskaitītu, vakcinētu kaķu turēšana, nodrošinot tos regulārai veterinārai aprūpei un uzraudzībai; atbildība gulstas uz iestādes vadītāju.

► 4. ATBILDĪBA PAR NOTEIKUMU NEIEVĒROŠANU

- 4.1. Dzīvnieka īpašnieks ir atbildīgs par dzīvnieka nodarītajiem materiāliem zaudējumiem un veselības kaitējumiem LR Civillikuma noteiktajā kārtībā.
- 4.2. Protokolu par šo noteikumu neievērošanu ir tiesīgi sastādīt:
 - policijas darbinieki,
 - Administratīvās komisijas amatpersonas.
- 4.5. Par šo noteikumu pārkāpšanu norādītās amatpersonas noteikumu pārkāpējam var izteikt brīdinājumu vai uzlikt naudas sodu līdz Ls 50.

► 5. NOTEIKUMU STĀŠANĀS SPĒKĀ

- 5.1. Noteikumi stājas spēkā nākamajā dienā pēc to izlikšanas redzamā vietā Dundagas pagasta padomē.

* Projekts pieņemts Administratīvās komisijas sēdē 29. septembrī.

Lauzīsim galvas dotajā virzienā

Zupa no cirvja kāta jeb Daži vārdi par dienas centru *Mājas*

24. septembrī notika bērnu dienas centra *Mājas* iepazīšanas svētki. Svinības izdevās — ar zibens un pērkona salūtu, ar muzikālās apvienības *Namiņš* skanīgo koncertu, ar ģimenes lietu ministra Ainara Baštika, organizācijas *Glābiet bērnu!* vadītājas Inguna Ebelas un Saeimas deputātes Lienes Liepiņas klātesamību, laba vēlējumiem un dāvanām. Taču man vairāk gribas dalīties pārdomās par centra tapšanu un būtību.

Pagaidām ir kā pasakā. Iesākumā tukšas un nemājīgas, un pretī — ticība nebija gandrīz nekā. Sapulcējās trīs Dundagas kristīgo konfesiju cilvēki un sprieda, ka vajadzētu būt tādai vietai Dundagā, kur bērniem atnākt pēc skolas, kaut vai draņķīgā laikā sagaidīt autobusu. Bija tikai telpas,

un nemājīgas, un pretī — ticība, cerība un mīlestība. Tas ir gluži kā no cirvja kāta putru vārīt. Pēc pasakas zinām, ka cirvja kātam vēl kaut kas nedaudz jāpieliek klāt. Kas šoreiz tie par pipariem, sāli, kartupeļiem, burkāniem, putrainiem?

Pirmkārt un galvenokārt, brīnišķīgu cilvēku — dundadziņu — atsaucība. Maruta un Tālis, Valdis un Aldons, Drosma un Aldis, Velta un Andra un vēl, un vēl. Cits ar padomu, cits ar darbu un brīvo laiku, cits ar materiāliem un produktiem. Tas bija simboliski un reizē uzskatāmi, kā no saziemotiem veciem tapešu ruļļiem ar bērnu rokām tapa pasakainas sienas, bet mūžu nokalpojās tualetes pods pārtapa par puķu podu (luterāņu draudzes mācītāja Armanda ideja). Tad — *Glābiet bērnu!* un Talsu novada fonda atbalsts, par ko centra vadītāja Alfa pateicas abām organizācijām.

Kas *Mājām* var traucēt? Protams, mēs paši. Līdztekus brīnišķīgajiem, atbalstošajiem, līdztekus vienaldzīgajiem, mūžīgi nogaidošajiem (*redzēs, redzēs, cik ilgi tā izturēs!?*) un štata baumotājiem (*bez speciālas atļaujas*

bērni uz centru nedrīkst iet!) atskan arī šādas ļoti pazīstamas intonācijas: *Kam pieder šie bērni? Vai tie ir jūsējie, jūs par viņiem atbildat? Atkal viņi te joprojām! Šis Jānis (Juris, Andris), es jau viņa tēvu pazinu!*

Mājās sanāk visdažādākie bērni (kas ir centra pats lielākais ieguvums, proti, tas nav krīžu centrs, tikai palaidņu pulcēšanās vieta, ne arī teicamnieku klubiņš), te uzskatāmi atspoguļojas mūsu īstenība, tā tad daudzu cilvēku nepadarītais — arī vecāku, kaimiņu, skolotāju. Vai centrā kā uz burvja mājienu visi kļūs par labajiem pasaku varoņiem? Nē, droši vien būs konflikti, neveiksmes, latviski sakot, *dažādi podi*. Bet īsajā laikā, kopš centrs pa īstam sācis darboties, ir apbrīnojami labie gadījumi. Ir kopīgi pieņemti *Kārtības rullis*, un tas jau darbojas — noteikumu pārkāpējs, nepavisam ne paibērniņš, iztur nedē-

ļu, neieradies *Mājās*, un pēc tam jau ir kļuvis kaut nedaudz, bet citādāks. Tie, kas te vairāk un no sāka gala uzturējušies, jau paši sāk skolot jaunpienācējus. Te lielākie dauroņi ļoti ātri apgūst, ka sviestmaizes jāpagatavo un jāpiedāvā vispirms citiem, pēc tam var ēst paši.

Te ir par ko aizdomāties, un droši vien citiem būs citi secinājumi. Bet man gribas beigt šādā noskaņā. No vienas puses, vajadzīga nauda, jāmeklē projektu iespējas, lai centrs attīstītos un plauktu, lai varētu iesaistīties vēl kāds algots darbinieks, no otras puses, visu lielo un nozīmīgo iespējams sasniegt bez santīma kabatā. Tas bija zīmīgi — arī svētku salūts 24. septembrī bija par brīvu.

Alnis Auziņš

Rosinoša apspriede dienas centrā *Mājas*

Uz logiem un ieejas durvju stikliem uzlīmētas aplikācijas — māja un mazi cilvēciņi. Tikko pārkāpts pirmais sliekšnis, uz tapešu gabaliņiem, kas sedz sienas, labajā pusē lasāmi daudzi vārdi, kuru burti izgriezti no dažādu krāsu papīriem. Tikko pārkāpts otrais sliekšnis, viss gaišs un krāsains, sienas nolīmētas ar sīkiem tapešu gabaliņiem dažādās formās, radot māksliniecisku rotaļīgumu un vieglumu, pašu rokām pīti dekorī, bērnu zīmējumu izstāde.

Uzminiet — kas tas ir? Nē, nē, tā nav mākslas skola. Arī *Mazā skola* ne. Tas ir bērnu dienas centrs *Mājas*, kas atrodas bērnu dārza telpās un tapis šovasar.

Sestdien, 4. septembrī, plkst. 11.00

bērnu dienas centrā *Mājas* pulcējās šīs idejas atbalstītāji, lai Ivetas Teibes* vadībā dalītos savos redzējumos un pārdomās par centra nākotni. Bija ieradusies 16 cilvēki: Maira Remesa, Daina Dēvita, Lilīta Laicāne, Ieva Freimute, Maruta Šulce, Inita Rozenberga, Austrā Auziņa, Aina Pūliņa, Diāna Siliņa, Vēsma Frišēfelde, Tālis Frišēfelds, Uldis Katlāps, Gunārs Laicāns, Aldons Zumbergs, Alnis Auziņš un Alfa Auziņa.

Vispirms katram no mums bija jāatbild uz jautājumu — kāpēc esam ieidojuši daļu savas brīvās dienas, lai būtu šeit. Atbildes bija dažādas, taču tās visas vienoja kopīga izjūta — mums nav vienai, kas notiek ar bērniem Dundagā, ir pienācis laiks viņiem pie-

vērst īpašu uzmanību. Atbildes arī parādīja, ka centrs varētu kļūt par vietu, kur justies kā mājās (ne velti šāds nosaukums), kur lietderīgi pavadīt laiku, arī gaidot autobusu, par vietu, kur pašiem darboties, mācīties sevi organizēt un mācīties saskarsmi un dzīves gudrību.

Kad bija jāizsaka savi priekšlikumi par norisēm centrā, pārsteidza ideju bagātība. Izskanēja doma par bērnu pilsetiņas izveidi ārpusē, par tikšanos ar interesantiem cilvēkiem — bijušajiem dundadziņiem, kas dalītos dzīves pieredzē, par Dundagas iepazīšanu, dažādu konkursu rīkošanu, par tematiskajām pēcpusdienām, nedēļām, mēnešiem, vecāku semināriem, pulciņu nodarbībām, par *prāta vētru*

trīsreiz gadā. Tas nebija viss, un, protams, būtu lieliski, ja daļa no šīm ierosmēm īstenotos.

Svarīgi šķita arī uzzināt pašu bērnu vēlmēs, lai nebūtu tā, ka šeit visu nosaka tikai pieaugušie. Uzmanības vērts bija priekšlikums par jauniešu centra izveidi pils pagrabā. Taču te ierosme jāizrāda pašiem jauniešiem.

Prāta vētra (ideju gūzma, nebaudoties no to *dulluma*) tiešām bija varena, visi bija aizrāvušies un mirdzošām acīm izteica savus priekšlikumus. Lai nolaistos nedaudz uz zemes, Iveta aicināja mūs tikt galā ar pēdējo uzdevumu. Uz lapiņām bija uzrakstītas konkrēti un tuvākajā laikā īstenojami pasākumi. Mums atlika vien pierakstīt. Visvairāk cilvēku pieteicās uz nākamo *prāta vētru*. Tāpat netrūka parakstu uz lapiņām *Vadīt pulciņu, Centrā kā ģimenē nosvinēt bērna dzimšanas die-*

nu, Apzināt finansējuma avotus, Ziedot stundu nedēļā centrā, Atņemt pašam nevajadzīgu grāmatu, Iet kopā ar bērniem pārgājienā, Aptauija Dundadziņē, Stāstīt vecākiem par centru. Tika apsolīts 24. septembrī plkst. 14.15 svinīgi un reizē jautri atklāt centru.

Vientuļa palika tikai lapiņa ar uzrakstu *Atvest interesantu kaimiņu*. Varbūt kādam no jums, cienījamie lasītāji, tāds ir padomā? Varbūt vēl kāda cita ideja vai vēlēšanās palīdzēt? Nāciet uz *Mājām* un neslēpiet svēci zem pūra!

Diāna Siliņa

* Iveta Teibe — Dānijas Vides aizsardzības aģentūras palīdzības programmas Austrumeiropai vietējā projektu koordinatore Latvijas Republikas Vides ministrijā.

Tikai laimīgas nejaušības dēļ...

Septītajā septembrī ap pusdienlaiku pediatre Gunta Skujiņa un medmāsa Rūta Rimonte devās vizītē uz *Balto skolu*, jo vajadzēja potēt mazo Kristīni. Līdzko Rūta atvēra dzīvokļa durvis, pretī gāzās melnu dūmu mutuļi. Tikai abu mediķu un kaimiņienes Anastasijas Mauriņas aukstasinības un noteiktās rīcības dēļ visus trīs aizmigušos bērnus izdevās glābt.

Saruna ar mediķiem izvērtās vairāk emocionāla. Kā citādi! Skaidrs arī tas, ka pilnīgi droši pret nelaimi mēs neviens neesam pasargāts. Tomēr — kā turēt to pēc iespējas tālāk no mūsu namdurvīm?

G. Skujiņa: — Rūta gāja pirmā un pēkšņi izskrēja ārā — deg! Gaitenī dūmu smaku nejuta! Bērni, atstāti vieni paši, gulēja, — pusotra gada, trīs un četrus gadus veci. Telpas drausmīgi

pinlas ar melniem dūmiem, neko nevarēja redzēt. Liesmas, šķiet, bija nodzisušas. Kad es ieskrēju, sāka degt.

Paldies Anastasijai Mauriņai, kas nezaudēja galvu un, labi pārzinot dzi-

vokļa izvietojumu, palīdzēja atrast bērnus!

Gribu uzsvert — tā ir vecāku atbildība. Ja ģimenē aug mazi bērni, tad vai nu pašiem jābūt pie viņiem, vai nu jānodrošina tiešām uzticama aukle, vai arī bērni jāievieto bērnudārzā. Šajā gadījumā vecāki atradās darbā, bērnu atstājot hroniskas dzērijas ziņā. Viņa arī piedzērusies gulēja pavisam citā dzīvoklī. Neiedomājami! Patiesi tikai neticami laimīgas sakritības dēļ bērnius izdevās glābt. Bojā varēja aiziet visi trīs.

Esmu pieredzējis daudz ko. Apmeklējot zīdaiņus, bieži vien esmu viņus atradusi vienā gultā ar kaķi. Tas nav pieļaujams! Kaķis var bērnam izskrāpēt acis, nokost degunu. Tāpat

nedrīkst zīdaiņi atstāt vienā istabā ar četrgadīgu bērnu. Lielākais neapzinātā greisirdībā var ļoti smagi nodarīt pāri mazulim.

80. — 90. gadu mijā mēs divas trīs reizes nedēļā skalojām bērniem kuņģus. Pēdējā laikā medikamentu mājās kļuvis mazāk, tomēr nelaimes joprojām atgadās. Tādas lietas kā etiķa esence, zilie graudiņi un sērskociņi būtu jātur pie lustras! Vecākiem jāparedz vismaz dažus gājienus uz priekšu.

Pieaug visa veida vardarbība pret bērniem — vecāku, līdzaudžu. Diemžēl tā notiek visā pasaulē. Reizēm šķiet, ka jāuztraucas un par bērnu jābūt nomodā tikai dažiem — skolotājiem, pagasttiesai, sociālajiem darbiniekiem un man. Daļa vecāku paliek it

kā ārpus aprites, uzskata, ka, atdodot skolai, viņu pienākumi pret bērnu ir beigušies. Viņu domas jau sniedzas tālāk — cik saņems naudu, piedzemdējot nākamos. Tad nu bērni aug savā nodabā kā māc, un, daži pat negrib iet uz mājām. Jo — kas tās viņiem par mājām?

Kā ietekmēt vecākus, kā mainīt viņu attieksmi? Brīžam gandrīz nolaižas rokas. Protams, jāmeģina izveidot pēc iespējas labu sistēmu, iekļaujot skolu, pašvaldību, sociālos darbiniekus, bet tā būs pārsvarā ugunsgrēka dzēšana, ja neizdosies mainīt vecāku apziņu.

Alnis Auziņš

VSPC — piecos mēnešos paveiktais

Stāsta Veselības un sociālās palīdzības centra vadītājs Valdis Rande

Aprīlī, sākot vadīt iestādi, vispirms pievērsu uzmanību, ka centrā gados vecajiem cilvēkiem nav viegli un droši aizkļūt līdz tualetei un dušām. Ātri vien VSPC gaitenī gar sienām iekārtoja margas.

Nākamais darbs — novērsām mirušo cilvēku nehumāno pārvadāšanu uz morgu vecās slimnīcas teritorijā. Mirušo cilvēku īslaicīgai uzglabāšanai mūsu pašu šķūnītī izveidojām paliktni, kur novietot nestuves. Pēc divām stundām cilvēka nirstīgās atliekas ievietojām īpašā piekabē ar atbilstošu aprīkojumu. Tas, kā notika agrāk, mirušos cilvēkus kaut kā ielokot vieglajā mašīnā, nebija pieņemams.

Ļoti labi darbojas *zupas virtuve*. Daudzi dundadziņi atsaucās un ziedoja produktus, un tas turpinās joprojām. Es iesaistījos, pieņemot bērnus ar ķirurģiskām saslīmšanām, un tie vecāki, kas

spēj maksāt, ziedo Ls 1,50 *zupas virtuves* fondā. Iepriecinoši, ka strādājam ar lielu nodrošinājumu priekšdienām. Katru nedēļu 10 — 15 ģimenes saņem siltu zupu, turklāt no vienas porcijas iznāk arī nākamajai dienai. Dažām ģimenēm, kas pašas nespēj ierasties, pievedam klāt. Es pats jau mēnesi ik pārdienas braucu uz mājām caur Kaļķiem, lai vienai ģimenei piegādātu siltu ēdienu. Atgādināsim, ka pieteikties var vientuļi cilvēki, invalīdi, maznodrošinātās daudz bērnu ģimenes. Par iesniegumiem lemj sociālajā dienestā.

Katru nedēļu kopā ar VSPC darbinieci Mārīti Jurču, citreiz ar pagasttiesas priekšsēdētāju Dainu Dēvitu braucam apsekot maznodrošinātās ģimenes. Vērojumi un secinājumi ir dažādi. Gluži par velti palīdzību nevajadzētu sniegt, iedzīvotājiem pašiem, cik iespējams, būtu jāiesaistās derīgā darbā.

Centos piesaistīt līdzekļus neatliekamiem remonta darbiem, kam šā gada budžetā nav paredzēti līdzekļi.

Vannas istabā izveidos uzbrauktuvi, lai cilvēki ratiņkrēsls varētu nokļūtu dušā un kārtīgi nomazgāties. Rentģena kabinetā krāsniņai kurinot gāzās ķieģeli. Nolēmām nojaukt veco krāsni un nopirkt *Jotul* krāsniņu — jaunu un taupīgāku. Līdzekļus, 1600 latus, ieguvām no Veselības obligātās apdrošināšanas valsts aģentūras. Otrajā septembrī krāsniņu jau iekurinājām.

VSPC jumts laika gaitā bija norūsējis, vecā krāsa nolupusi. Jau vairākus gadus vajadzēja kaut ko darīt tā glābšanai. Uzrakstīju skaidrojošu vēstuli Talsu būvveikala vadītājam Olgai Bārei ar lūgumu mums piešķirt krāsu par brīvu vai vismaz ar 50 % atlaidi. Tiešām, ar 50% atlaidi par 150 latiem nopirkām krāsu un grunti. Kaut nu pieturētos labs laiks, lai vēl šoruden jumtu nokrāsotu! Liels paldies O. Bārei un viņas kolektīvam!

Esmu uzrakstījis vēstules arī *zaļajiem zemiņiem* un Tautas partijai, lūdzot finansējumu vienas telpas pārbūvei. Sociālajam dienestam paplašinoties, vienā lielā telpā vairākiem cilvēkiem nav iespējams strādāt. Mūsu pašu

arhitekts Uldis Puļķis palīdzēja izstrādāt projektu, paredzot telpas pārdali trīs atsevišķos kabinetos.

Augusta sākumā sabojājās veļas žāvētājs. Pateicām to izpildītājam, un mums atvēlēja naudu jauna veļas žāvētāja iegādei. Tas darbojas ļoti labi.

Mūsu 4000 iedzīvotāju pagastā līdz šim krietni par maz bija domāts par bērniem — par viņu drošību, tiesību aizstāvēšanu, nodarbinātību, brīvā laika pavadīšanu. Liktenis mūs saveda kopā ar Alfu Auziņu, un mēs pamatīgi spriedām, kā labāk izveidot bērnu dienas centru, iesaistoties organizācijā *Glābiet bērnu!*. Nav jāizgudro lokomotīve, ja tā jau ir. A. Auziņa ātri nokārtoja juridisko pusi un paveica milzīgu darbu, prasīgi iesaistot bērnus dienas centra *Mājas* izveidē. Septembra beigās to pa īstam atklāja.

Esam jau pieredzējuši gadījumus, kad dažiem bērniem pēkšņi nakts laikā jārod patvērumus. Viņus ievietoja VSPC, bet tur viņi atradās kopā ar veciem un slimiem cilvēkiem. Mēs visi — es, sociālie darbinieki, pediatre Gunta Skujiņa — esam vienisprātis, ka VSPC nepie-

ciešams izveidot palātu bērniem krīzes gadījumos. Uzrakstīju un iesniedzu pamatojumu pašvaldībai. To ir atbalstījis Sociālā komiteja un apstiprināja Finanšu komiteja. Septembra beigās palātu jau bijām iekārtojuši.

Šovasar esam noslēguši vairākus nepieciešamus līgumus — ar *i/u Viktorija* par savstarpējiem norēķiniem, ar ģimenes ārstiem par telpu īri, siltumapgādi, telpu apkopi. Esam ieguvuši atļauju ar mūsu rīcībā esošo vieglo auto mašīnu pārvadāt produktus. No likvidētā ģimenes aprūpes centra *Bulduri* Jūrmalā esam lūguši piešķirt VSPC mūsdienīgu ultrasonogrāfu.

Vēlreiz gribu pateikties visiem par pretimnākšanu *zupas virtuvei*, īpaši Ārijai Ansabergai, ārstei Gunai Skujiņai un *z/s Novakari*. Joprojām priecāsimies par kādu kartupeļu, burkānu un kāpostu maisu, ar ko rudens ražas laikā turīgāki saimnieki mūs varētu palīdzēt.

Alnis Auziņš

Ciemos

PLINTIŅI

Šis ciems visai ievērojami atšķiras no līdz šim aplūkotajiem, proti, tā pašreizējās robežas lielā mērā nesakrīt ar bijušajām. Turklāt Fondenieku ciems, kas ietilpst Plintiņu daļā, pastāvējis tikai pārdesmit gadu — radies brīvvalsts laiku beigās un izzudis kolhoza laikos. Tā kā Fondenieku ciema mājas ir pat pārvietotas, šie apstākļi apgrūtināja arī kartes izveidi. Domās pārstaigājot šo apvidu, *Māltīrumos* dzīvojušais Arnolds Grīnfelds min šādu ciemu iedalījumu: Bērtmeju, Dzērves, Fondenieku un Krūmalu ciems. Grūti pateikt, kāpēc tas tik ļoti atšķiras no Friča Īvnieka pagasta apraksta (tajā pēdējie trīs ciemi neatspoguļojas). Vai 30. gadu sākumā tie vēl nebūtu atsevišķi nodalīti?

Vēsturiski šajā Dundagas pagasta daļā atradušies vēl Fondenieku, Krūmalu un Dzērves ciemi. Daļa no šo ciemu mājvietām tagad atrodas Īves un Valdgales pagastā. Lūdzam atsaukties dundadzniekus, kuri var dabā uzrādīt līdz šim neapzinātās mājas: Fondenieku ciemā (*Augstozes, Bierandī, Cintiņi, Sildruvas, Podziņas, Puķukalni, Skaistkalni, Tulpiņi, Vanagi*); Krūmalu ciemā (*Bēržplavas, Gaidiņi, Guģenieki, Jaundambji, Kazupurvi, Māltīrumi, Mierklajumi, Rūķi*); Dzērves ciemā (*Māli, Dzērves, Ozolkalni*). *Ivars Abajs*

BĒRTMEJU CIEMS F. ĪVNIKA DUNDAGAS PAGASTA APRAKSTĀ (1933)

Vecsaimniecības: *Balsari, Bērtmeji, Cielavas* (pievienotas Dundagas pag. 1923.g.), *Dingekalni, Dzērves* (sadal. *Ozolkalni*), *Leiši* (sadal. *Leiši, Druviņas*), *Plintiņi, Purlidumi, Čāči* (sadal. *Čāči, Birznieki, Zemzari*).

Bij. rentes mājas: *Krūmali, Rūķi*.
Bij. mežsarga mājas: *Jaunvietas, Māli, Mālkalni*.

Jaunsaimniecības: *Apiņi, Augi, Auči, Mieriņi, Purvalēji*.

Mazmājas: *Purlidumi, Kālbergs, Goldmanis, Dambbergs, Hermanis*.
Dzelzceļa stacija *Plintiņi*.

Pasta nodaļa *Plintiņi*; telefona centrāle *Plintiņi*.

Meliorācijas biedrības (*Cielavklajums — Pieni*).

Piensaimnieku sabiedrības: krejošanas punkts *Plintiņos*.

Biškopības biedrība *Plintiņos* (Dundagas dārzkopības b-bas nodaļa).

Zāģētava *Plintiņos*; gateris, skaidu ēvele, kuļģarnitūra un āboliņa kūlējs Jānim Stankevičam *Plintiņos*.

Celmu un akmeņu spridzinātāji Jānis Hermansons (*Plintiņi*) un Kārlis Kviesis (*Augi*).

Kalējs Ģirts Kālbergs *Purvalējos*.

IEVĒROJAMI CILVĒKI

Plintiņu saimnieks Ernests Hermansons no 1909. līdz 1911. g. bijis pagasta vecākais.

Plintiņu saimnieku Jāni Hermansonu pagasta padome 1921.g. 15. septembrī ievēl par pagasta valdes priekšsēdētāju.

Fricis Hermansons (1891 — 1941) piedalījies Pirmajā pasaules karā un apbalvots ar Annas ordeņa 4. šķiru. Latvijas armijā iesaukts 1919. gadā, cīnījies pret bermontiešiem un lielniekiem pulkvežleitenta pakāpē. Lāčplēša kara ordeņa kavalieris, 9. Rēzeknes kājnieku pulka kapteinis. 1922. gadā atvaļināts. Bijis zemkopis Dundagas pagastā, apbalvots ar Triju Zvaigžņu ordeni. Sarkanā terora upuris. (*No Kubalu skolas-muzeja materiāliem*)

Purlidumu saimnieks Ģirts Emars bijis pagasta vecākais vācu laikā. Kara beigās ar ģimeni emigrējis.

Gaidiņu saimnieks Kārlis Sirsnis pēc kara bijis ciema padomes priekšsēdētājs.

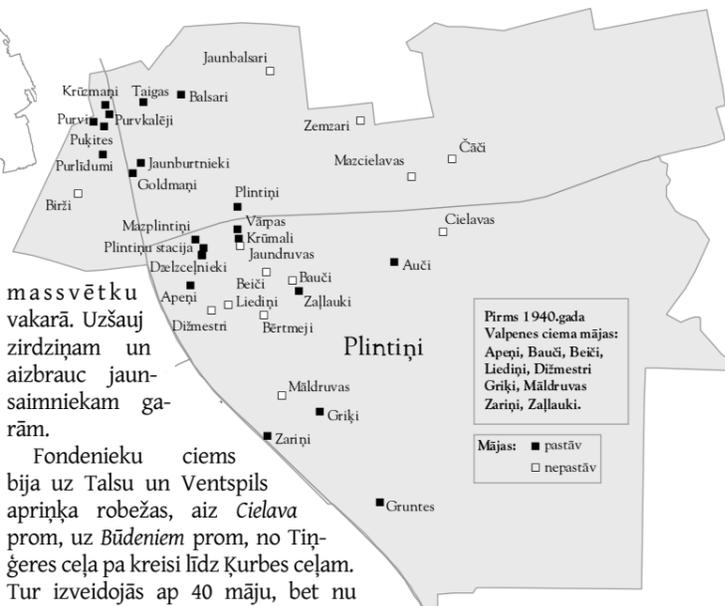
BRĪVVĀLSTS LAIKS

Arnolds Grīnfelds, dz. 1925.g., no

zeme sadalīta piecās daļās. Katram bērnam ticis apmēram 20 ha, bet manam tēvam kā vecajam strēlniekam Aučos kopplatība bija ap 40 ha. Māju vārdu, man liekas, izvēlējās sakarā ar Jāni Čaksti.

Mans paps laikam četrus gadus nodzīvoja *Cielavu* mazajā mājiņā. Es tur esmu dzimusi. *Aučus* uztaisīja nepilnā gadā. Papriekšu stalli, kur nodzīvojuši priekšistabā astoņus mēnešus. Man atmiņā, ka es vandos jaunās mājas verandā, kad tur vēl nebija ielikta grīda. Klēts ar dāri mums bija zem viena jumta.

Manam mātesbrālim Artūram Ansbergam bija trīs brāļi un divas māsas. Viens bija slimis. Ar zirgiem negri-

massvētku vakarā. Uzšauj zirdziņam un aizbrauc jaunsaimniekam garām.

Fondenieku ciems bija uz Talsu un Ventspils apriņķa robežas, aiz *Cielava* prom, uz *Būdeniem* prom, no *Tiņģeres* ceļa pa kreisi līdz *Ķurbes* ceļam. Tur izveidojās ap 40 māju, bet nu vairs nav nekā!

Fondenieku ciems radās tā. Ģenerālis Jānis Balodis Pirmajā pasaules karā solīja karavīriem zemi. Kad pēc kara zemes reformas gaitā sadalīja muižu zemes, visiem gribētājiem neiznāca. Muižas zemes pārsvarā saņēma atbrīvošanas kara dalībnieki par nopelniem. Bet bija vēl jauni cilvēki, kam nebija, kur palikt, tie arī pieprasīja. Tad ķērās klāt meža zemēm. Tā arī šeit, sadalīja mežus, lauces, pļavas — katram jaunsaimniekam pa 20 ha, laikam lozējot. Jaunsaimniekiem kopumā sadalīja ap 600 ha.

Tā katram jaunsaimniekam tika savs gabaliņš pļavas un arī mežs. Pļavas agrāk droši vien muižas kalpi bija pļāvuši, mežus izmantojusi muiža. Galvenokārt tur auga egļu audze. Katram no piešķirtajiem 20 ha atmērēja 3 ha apbūvei, saimniecības ēku celšanai, un to nedrīkstēja pārdot, kamēr nebūs uzcelta dzīvojamā ēka, ratnīca, malkas šķūnītis, siena šķūnis, labības šķūnis. Tajos 3 ha galvenokārt bija egles, no 200 līdz 250 kubikmetru uz hektāra. Dažam trāpījās gandrīz viss mežs. Bet visus 20 ha nedrīkstēja aizņemt. Valsts atvēlēja 3 ha, pārējo mežu pārdeva uzņēmējiem un ieņēma valūtu, lai gan zeme piederēja jaunsaimniekam. Kokus izveda pie dzelzceļa *Plintiņos*.

Ja nemaldos, tad šo zemi sadalīja 20. un 30. gadu mijā. Muižas zemes izdalīja pirms tam, ātri. Ar valsts fonda zemi gāja lēnāk, kamēr izstrādāja projektus. Tie bija pārdomāti, ar labi iezīmētiem ceļiem, lai nešķērsotu kaimiņu zemi. Cilvēki sāka savā starpā teikt: jāstrādā savā fonda zemē, jo zeme bija no valsts zemes fonda. Tāpēc arī jauno ciemu nosauca par Fondenieku ciemu.

Šī ciema ļaudis bija saradušies no visurienes, arī tādi, kas iepriekš nebija Dundagas pagastā dzīvojuši. Daži no viņiem vēlāk savu īpašumu pārdeva.

Jaunsaimniekiem sākums bija ļoti grūts. Tikai kāda gosniņa, zirdziņš pie ratiem. Daudziem nabadzīga māla augsne, nemeliorēta. Stāvošie ūdeņi vasarā izžuva, rudenī pielija atkal. Kartupeļi apslīka. Rudzus nevarēja sēt, tos pavasara salnas izcēla, āboliņu arī. Vēlāk iesāka sēt ziemas kviešus, tos neizcēla, timotiņu arī ne.

Citam zeme pilna celmiem. Cik ar zirdziņu pa dienu izplēsīs, lai dabūtu aramzemi? Trīs, četrus. Kad celmi izpuva, pēc 7 — 8 gadiem, tad jau nekas. Pašā sākumā cilvēki dzīvoja no sūnām apliktās būdīnās — galva iekšā, kājas ārā.

Es esmu dzimis *Irbeskalnos*. Tēvs Pirmajā pasaules karā Nāves

1932. līdz 1962. g. dzīvojis *Māltīrumos*: "Ciemu nosaukumi dibinājās uz veco māju nosaukumiem. Vecsaimniecības bija kā centri, kā bākas. To

■ *Velgas Apines* kāzās 1951. g. 14. augustā, Aučos. Pirmajā rindā 1. no kreisās Artūrs Ansbergs, *Cielavu* saimnieks, blakus jaunais pāris, 2. rindā no labās: Ā. Švedenbergs māsa *Milda*, blakus Ā. Švedenberga.

bija maz, un tās sākumā aptvēra lielu teritoriju. Kad apkārt veidojās jaunsaimniecības, tās it kā pielika vecsaimniecībām klāt, un radās jauni ciemu nosaukumi. *Bērtmeji* un *Plintiņi* bija lielākās mājas.

No sākuma visu to apvidu vietējie dēvēja par *Cielavklajumu*. Senākos laikos Dundagas barons *Cielavu* mājas esot kārtis paspēlējis Ārlavas baronam. Bet jau 1846. gadā Dundaga iepirka *Tiņģeres* muižu klāt ar visām

■ *Artūra Ansberga* tēvs *Ansīs*. Ā. Švedenberga: "Cielavas, ko es zinu, esot bijušas trešās mājas."

Foto no Ā. Švedenberga albuma

Cielavām. Pieturpunkts tātad bija *Cielavu* mājas. No Ansberga brāļa dabūju zināt, ka *Cielavas* kādreiz bijušas vienas no lielākajām saimniecībām pagastā. Visa saimniecība kādus 2 km gara un kilometru plata, ap 300 ha zemes. Tur pārsvarā bija pļavas. Vecveclavās īpašumu sadalījis vairākiem saviem bērniem."

Ārija Švedenberga (*Apine*), dz. 1926.g., līdz 1978. gadam dzīvojusi Aučos: "Kad vecais *Cielavs* nomiris,

bēja strādāt, bet malku gan skaldīja. Parasti viņš stāvēja, rokas sānos ielicis, un šūpojās. Ziemā viņš mani ar ragaviņām vilka no *Cielavām* uz mūsu mājām, kas atradās kāda puskilometra attālumā.

Mūsu mājas bija *Bērtmeju* ciemā, tāpat *Balsari, Jaunbalsari, Zemzari, Jaunburtnieki, Purvi, Purkalēji, Birži* un lielās mājas *Cielavas, Bērtmeji, Purlidumi, Plintiņi*. Mājas nebija pareizi sadalītas. *Bērtmeji* bija mūsu ciemā, kaut gan atradās aiz *Zaļlaukiem*, bet *Zaļlauki*, kas bija mums tuvāk — pie *Valpenes*.

Cielavās onkulis taisīja kalpiem jaunu māju. Bija gandrīz gatava, kad ienāca krievi. Ulmanis uzdāvināja astoņas ābelītes, lai saimnieks iestāda. Laikam caur pagastu iedeva. No tiem kokiem vairs nav nekā."

Brigita Dadze (*Kālberga*), dz. 1939. g. *Purkalējos*: "Mana mamma bija atnākusi no Polijas un strādājusi pie vietējiem saimniekiem. Paps dzīvoja te, *Purkalējos*. Kad viņi iepazinās, mamma strādāja *Purlidumos*. Apkārtnes mājām te līdzīgi nosaukumi: *Purvi, Purlidumi, Purkalēji*, jo visapkārt līdz *Tuskam* ir purvs. Mūsu mājas ir celtas ap 1933. gadu."

A.G.: "Dzērves ciems sākās ar *Mālu* mājām un turpinājās uz *Jaunvietu* pusi, ieskaitot *Dingekalnos*. Pašās *Dzērvēs* bija vecsaimnieki, bet ciemā — jaunsaimnieki.

Es dzīvoju *Māltīrumos* *Krūmalu* ciemā. Tur bija desmit jaunsaimnieku mājas un *Krūmali* — mūsu apkārtnē viena no vecākajām mājām. Lai vieglāk orientētos, ciemu nosauca par *Krūmalu* ciemu. Katru trešdienu pagasta valdē nesām apkārtrakstu. *Krūmalu* ciema jaunsaimniecības radās vienā laikā ar Fondenieku ciemu. Atceros, vecsaimnieki bija principiāli, negribēja labprāt pieņemt jaunsaimniekus savā ciemā. Ko mēs ar tiem lupatlašiem? Tas izpaudās pat Zie-

salā bija saindējis ar gāzēm un nomira, kad man bija divarpus gadi. Māte pēc gadiem pieciem apprecējās otrreiz, un patēvam bija jaunsaimniecība — *Māltīrumi*. Tur kuploja milzīgs ozols ar lielu izaugumu. Pie tā slīpi nolika skuju ar zemi tā iesākumā dzīvoja, kamēr uzcēla klēti ar dzīvojamu ēku — visu kopā.

Vēlāk jaunsaimnieki lūkoja celt lielākas ēkas — vienā galā kūti, otrā galā nelielu dzīvojamu ēku — zem viena jumta. Sazāģēja dēļus, uzcēla dzīvojamu ēku, un kūts kļuva par klēti. Pārsvarā cēla guļbūves. Materiāli jau bija, pa ziemu sacirta, nobrusoja. Valsts deva aizņēmumu ēku celšanai, kas uz procentiem bija jāatdod. Atlaides no kopsummām (nevis no procentiem) deva tiem, kas cēla ugunsdrošas ēkas, kas šindeļu jumtu nokrāsoja ar īpašu sarkanu krāsu, tā paldināja jumta mūžu.

Citi jaunsaimnieki baidījās no procentu maksas un neņēma aizņēmumus. Bet tie, kas paņēma, nedabūja visu atmaksāt, jo Latvijas valsts beidza pastāvēt. Piecus gadus visi bija atbrīvoti no maksas par zemes izmantošanu.

Pamazām mājas auga kā sēnes, jaunsaimnieki cits citu varēja redzēt. Uzbūvējās gandrīz visi jaunsaimnieki, dažam labam gan palika kāda istaba nepabeigta, neieliktas grīdas, logi. Tikai daži neuzcēla ēkas. Viens no viņiem bija pagasta policists, otrs laikam Rīgā dzīvoja. Tas savu pļavu atdeva vietējiem pļaušanai. Mežu viņš nevarēja aizņemt. To gan viņam atstāja, bet vējgāze kokus izgāza, un vēlāk tie sapuva.

Jaunsaimnieki lūkoja kaut kā piepelnīties. Kādu steru no baļķu tievgaļiem drīkstēja pārdot. Mežsardze visu stingri uzraudzīja, pie dzelzceļa uzpircējiem prasīja, no kurienes materiāls iegādāts. Daudzi veda malku uz Valdemārpili. Par vezumu dabūja kādus divus latus, nedaudz. Par to iegādājās miltus.

Gāja arī pie vecsaimniekiem strādāt — pie *Cielava* (*Artūra Ansberga*), pie *Plintiņu* un *Bērtmeju* saimnieka. Vajag jaunsaimniekam rudzus — lūdzu, bet par to jāatstrādā, jo jaunsaimniekam nebija naudas ko samaksāt. Ja brauca pāri viņu saimniecībai, kur nebija ceļa, par to vienu dienu bija jāiet pļaut. Ja veda govī pie buļļa,

■ *Auči*.

Foto no Ā. Švedenberga albuma

atkal diena jāatstrādā. Pašā sākumā Cielavs pat deva jaunsaimniekiem zemi kartupeļiem. Atkal jāatstrādā! Cielavās gan bija puīši un meitas, bet tā radās papildu darbaspēks.

Saimnieks parasti neņēma ģimenes cilvēkus par kalpiem. Bija gan atsevišķi gadījumi, bet — bez bērniem. Kur saimnieks liks kalpus ar bērniem!? Kalpiem deva dzīvesvietu, par to bija zināmas dienas jāstrādā, turklāt smagākajos darbos. Puīšiem un meitām bija alga naudā, arī ganam, bet varēja ņemt arī graudā.

Tā jaunsaimniekiem daudz iznāca strādāt ārpusē. Bet kā citādi? Izdzīvoja fiziski stiprie, kam dēli palīdzēja. Jaunsaimniekiem auga trīs četri bērni, bet tie visi bija arī jāapgūbj! Uz skolu līdz deva maizes kukuli, sviestu, ja bija, ceptu gaļu. Daudziem jaunsaimniekiem bērni agri aizgāja prom. Ne jau visi gribēja vilkt aitmuguru drēbes!

Es gāju laikam trešajā klasē, kad Sofija Dravniece mani matemātikā atstāja pēc stundām. Izrēķinu. Bet nu jāstāsta, kā dabūju iznākumu, un tur ir kaut kas ar ciparu astoņi. Es dundadznieku izloksnē saku. Dravniece nopietni paskatās uz mani un jautā: "Ēs astiņ vai gar astiņ?" Ko nu es varu teikt, atkal būs nepareizi! Es atbildu: "Ēs astiņ." Viņa paskatās uz mani un saka: "Labi, ej uz mājām!" Tas man palika uz mūžu atmiņā.

Plintiņos bija veikals un kreatora, pasts, centrāle, dzelzceļa stacija. Visi, kam bija piena pārpalikums, varēja nodot. Krējumu veda uz Dundagu ar gariem Tosmares ratiem, 40 kannas varēja ielikt. Nokrejoto pienu varēja vest mājās. Kreatora darbojās arī pēc kara līdz kādiem 60. gadiem, dzelzceļš — apmēram tikpat ilgi. Uz staciju gāja pēc avīzēm, tās atveda ar vilcienu. Laikrakstu pasūtītāju nebija daudz. Pirmā stacijas ēka bija kā strazdu būris. Kur stacijas priekšnieks, vecpulis, dzīvoja? Tad uzcēla otru, kas ir vēl tagad — uzgaidāmā telpa, biļešu lodziņš un istabiņa.

B.D.: "Kolhozu laikā Plintiņu fermā ūdeni pumpēja ar vēja rotoru. Tas bija palicis no Latvijas laikiem."

A.G.: "Pagrabu mūsu pusē nebija, kartupeļus glabāja augstākā vietā uz lauka, stīpās, un arī virs zemes, apklājot tikai ar salmiem un skuju zariem ziemā.

Ar ūdeni bija švaki. Aku tikpat kā nebija, šādas tādas bedres. Avotu gandrīz nebija. Vēlākos brīvvalsts gados, tad nu gan. Kas tad raka aku, tas ļoti dziļu — Cielavam pāri par 20 riņķu, Feldneram, Augstrozēm — ap 25 riņķu. Lai tik dziļu aku izbūvētu, vajadzēja veselu kapitālu.

Kad jaunsaimnieki bija iedzīvojušies, ap 1937. gadu, viņi apvienojās tādā kā biedrībā un sūtīja Valsts Prezidentam lūgumu meliorācijas veikšanai. Daži nepietiecas, baidoties par dārgām izmaksām, un tie palika zaudētāji. Valsts lūgumu ņēma vērā un lūgumraksta sūtītājiem meliorēja zemi par velti. Grāvjus, trīs metrus platus un divus metrus dziļus, raka latgalieši. Uzreiz kļuva daudz labāk.

Vienam otram jau bija divi zirgi, vairākas govīs, inventārs. Nokūla 70 — 80 pūru labības. No sākuma nebija ne labības šķūņu, ne kuļmašīnu,

bija pavisam maziņa ar iekšdedzes motoru. Kad sāka labība vairāk augt, tad mazā vairs nederēja, tad nāca Mednis un Baltiņš no Ūķenes mežniecības.

Komunistiskā noskaņojuma mūsu pusē nebija. Tikai viens vecs vīrs 1941. gadā aizgāja līdz krieviem. Varbūt mirkļa iespaidā.

Svētdienās parasti nestrādāja. Ikdienas drēbes arī nevilka. Vasarā ar velosipēdiem brauca uz baznīcu.

Visam krustu pārvilka karš. Dēlus iesauca leģionā, palika veci. Kam bija divi zirgi, vienu paņēma armijai."

Amatu meistari

A.G.: "Kārlis Kviesis Augos taisīja logus, durvis, ratus, galdus, krēslus. Citi tos pirka par naudu. Kārlis Lakševics Birzniekos taisīja ragavas, izkapšu kātus, grābekļus. Viņi paši sev māju uzcēla, iztika bez cita darbaspēka un aizņēmuma.

Jānim Stankevičam Plintiņos piedēvēja gateris, šindeļveve, divi pašgājēji, kas vilka kuļmašīnas, un ābolīņu kūlējs. Vai tikai ābolīnkūlējs nebija tai pašai kuļmašīnai, tikai ieliekot citu sietu? Kalējs Kālbergs viņam bija iztaisījis vienu pašgājēju un mehāniķis Grīvans — otru. Grīvanam no Bērtmeju ciema bija kājminamā virpa, tur paši lēja gultņus.

Stankevičs dzīvoja Plintiņu mājās vienā galā, kur tagad veikals. Viņam bija civilsievā, bet ne no Plintiņu saimnieku Hermansonu dzimtas. Stankevičs bija sava aroda meistars. Viņš teica: kuļmašīnai jādzied kā bitei. Aizgāja metrus 300 nost un klausījās skaņu. Nervozs arī bija. Blauks, blauks, viņš teica, — tā nav nekāda iekšā laišana!

Stankeviču visi labprāt aicināja. Viņš gan visur nebrauca — ja slikts, akmeņains ceļš, tad atsacījās. Viņš teica: tev ceļam ir 45 grādu leņķis, stūrī akmens, kā es tur iebraukšu? Pats smējās par savu precizitāti — kad ar domkratu pacēla augšā, tad jāliek apakšā burtnīcas vāks, lai būtu taisns pēc līmeņrāža un lai ne drusciņ neietu sietam pa sānu.

Kad Stankevičs atgriezās no izsūtījuma, Plintiņos bija kolhoza zāģētava, ar viņa dampi zāģēja dēlus. Ipašuma tiesības viņam bija atsavinātas. Bet Stankevičs, jau vecs būdams, vēl kurināja savu katlu un teica, ka citu neko negrib. Viņš glaudīja savu dampi kā dzīvu. Tas viņam bija sirsniņgāks par sievu.

Stankeviča pēdējā kuļmašīna stāvēja Sumburciemā vienā šķūnī. Uz tā ceļa, kur iet uz kapiem, bet pretējā pusē. Vai tas tik nebija Dekšīņu šķūnis? Vēlāk to kuļmašīnu aplaupīja. Tas bija 60. gados."

B.D.: "Mans tēvs Rūdolfs Kālbergs bija diplomēts kalējs, Jelgavā par kalēju mācījies. Viņam bija tāds dokuments ar zirga galvu virsū. Kaimiņu mājās Krūzmaņos bija gudri mehāniķi. Mašīnas, plaujmašīnas remontēja Artūrs Grīvans. Dikti gudrs bija, atceros, viņam jau tūlīt pēc kara bija elektrība mājā, varbūt vēl agrāk. Uz jumta bija kociņš ar spārniem, kas ar vēju griezās, mēs to saucām par ērmu."

Māris Grīvans, dz. 1939. g. Krūzmaņos: "Mans tēvs, tēvabrālis un vec-tēvs — viņi visi bija mehāniķi. Tēva

tēvs, Baltkrievijas muižnieka aicināts, ap 1900. gadu aizbrauca uz Mogiļevas guberņu. Tur bija latviešu kolonijas. Sākumā ar zāģiem un cirviem līdusi līdumus. Tēvs par to uzrakstīja piezīmes. Pēc divpadsmit gadiem jau izveidojušās krietnas saimniecības. Vec-tēvs iesācis strādāt Tulas ieroču rūpnīcā par mehāniķi.

■ Pirmās no labās Artūrs Ansabergs. Trīsdesmito gadu vidus.

Foto no Ā. Švedenbergas albuma

1920. gadā dzimta atgriezās Latvijā. Tēvam tad bija piecpadsmit gadu, viņš bija dzimis Krievijā. Vispirms Kužniekos, taisni blakus kapiem, Grīvani uzcēla nelielu darbnīciņu. Iespējams, sāka ar zirgu kalšanu. Vēlāk nopirka Krūzmaņu īpašumu un Hipotēku bankas aizdevumu atmaksāja līdz pat 1940. gadam. Papriekšu uzcēla darbnīcu, kurā arī dzīvoja. Vectēvs laikam nomira 1935. gadā, tēvabrālis Heinrihs turpināja saimniekot. Nopirka vienu no pirmajām virpām šajā pagastā, pēc tam izskoloja Kēnigsvāldu. Mans tēvs aizgāja armijā, un viņam tur tā iepatikās, ka pabeidza inženieru skolu un dienēja kara flotē uz Viesturu.

Bet Heinrihs kādā ugunsgrēkā, varbūt Puzē, gāja bojā. Krūzmaņos palika mana vecmāte viena pati. Tēvs beidza armijas gaitas, atnāca šurp un turpināja kādreiz iesākto mehāniķa arodu. Darbnīcā bija darbagaldi, arī maza ēzīte bija un viena veca ar lielām plēšām. To vēlāk diemžēl izsvieda ārā.

Kad mainījās varas, mūsu darbnīca kļuva par kolhoza darbnīcu. Tēvs bija tās vadītājs un strādnieks vienā personā. Vēlāk bija arī kādi palīgi, vienu brīdi — Ainis Zīgats.

Kaut kas no darbnīcas vēl palicis."

Talkas

A.G.: "Man bija kādi astoņpadsmit gadi, kad biju pēdējā plaušanas talkā Cielavās. [Tātad jau vācu laikā, bet būtībā tas raksturo brīvvalsts laiku. — A.A.] Saulei lecot, biju pie saimnieka, saule rietot, mēs beidzām. Tāds bija darbalais. Brokastlaiks astoņos, pusdienlaiks divpadsmitos, palaunags piecos, vakariņas — kad nobeidza. Diendusa — kad paēda, līdz diviem. Bet pa pusdienlaiku bija jāpagūst paēst, izkapti izkapināt, varbūt pusstundu iznāca atlaisties.

Plāvā gāja divdesmit plāvēji un desmit grābējas. Vienreiz aiziet prom un atnāc atpakaļ, tik vien. Tad var iedomāties, cik gabals garš bija! Pirmais pa priekšu plāva tāds vecāks

pulis, dūšīgs, tam saimnieks iedeva šņabja čarku. Cits aiz cita gāja, atpūties nevarēja. Ja tu vienu cirtieni iekavēji, tu jau visu ierindu izjauci! Saimnieks gāja aizmugurē, rokas bikšu kabatās sabāzīs, un sauca: "Kā tev tā plaujampaiļi tik šauri ir kā dvieļi?" Bet ja nevar platāk paņemt? Ņems platāk un aizkavēs citus! Meitu

gā drēbes... Labu laiku pie mums slēpās kāds dezertējis virsnieks ar svešu uzvārdu Krūmiņš. Augstrozēs viņam ģimene dzīvoja.

Kādu dienu pie mums ienāca vācu žandarmi. Viņi ļoti mīlēja lauku mājās paēst. Bet toreiz bija vienu židiņu nošāvuši. Paši arī satraukušies.

Citreiz bija tāds gadījums. Vācieši pie mums sēž un ēd. Pēkšņi veras durvis un ienāk divi latviešu puīši — dezertieri. Es viņus tūlīt ievadu no virtuves citā telpā. Nekas slikts nenotika. Varbūt mūs visus izglāba tas, ka abi izmukušie leģionāri bija vācu mundieros, ar ieročiem pie sāniem un droši izturējās. Vācieši nesaprata, ka tie ir dezertieri.

Vēlāk izdomājām zīmi visiem tiem, kas nāca no meža. Ja uz zoga bija uzsprauts spainis, tas nozīmēja, ka nedrīkst nākt. Ja spaiņa nebija — gaiss tīrs.

Kāds tomēr bija nodevis, ka mēs, trīs sievietes, esot mājās. Pārāk daudz! Man esot jāiet uz Dinsberga skolu pie vāciešiem strādāt. Tad māte aizbrauca pie Kārļa Rozefeldā, pagastveča, un viņš uzrakstīja zīmi, ka nav jāiet."

B.G.: "No kara atceros to, ka vilka lielgabalu un šaudījās. Tēvam karā nebija jāiet. Purlūdumu saimnieks Ģirts Emars (toreiz pagasta vecākais) bija uzrakstījis rakstu, ka paps ir neaizvietoja. Kara beigās Emars ar ģimeni aizbrauca uz Ameriku. Viņi kādreiz atrakstīja vēstuli, mūs arī sveicināja. Emara meita tur joprojām dzīvo."

A.G.: "Vai pašās pēdējās nedēļās pagasta vecākais nebija Artūrs Ansabergs?"

Vācu laikā, šķiet, sabruka Krūmalī, jo bija ļoti vecas vecsaimnieku mājas."

Alnis Auziņš

Autors pateicas par atbalstu raksta sagatavošanā I. Abajam, B. Dardzei, A. un I. Grīnfeldiem, M. Grīvanam, Melitai Meinardei, Ā. Švedenbergam.

Nobeigums nākamajā numurā

■ A. Grīnfelds: "Te mēs, stīdzinieki vien, kara laikā pie Mālu mājām. No labās: Vilis Celms, palaists no kara mājās, paņēmis pannu rokās — bija tāds jokupēteris, tālāk Alsbergs, mājas saimnieka dēls, viņam bija iesvētības, tad viens igaunis, kas bija te ieprecējies, blakus kaimiņš Puhovs un es pats. Es vienīgais no tās bildes esmu dzīvs. Tas vēl nav Plintiņu džeza." Foto no A. Grīnfelda albuma

Seminārs par ūdenssaimniecību

Devītajā septembrī Dundagas pils mūsu pagasta padome un zviedru firma BJÖRKS ROSTFRIA AB kopīgi rīkoja semināru par Eiropas Savienības (ES) prasībām atbilstoša dzeramā ūdens iespējām. Tas bija augustā iesāktā darba turpinājums, Dundagā uzstādīto izmēģinājuma membrān-

kārtu darbības novērtējums (sk. arī iepriekšējo Dundadznieku!).

Piedalījās Vides ministrijas un Latvijas Pašvaldību savienības Vides pārvaldes lietpratēji, Talsu un Ventspils rajona pašvaldību pārstāvji. Aicināti bija visi laba dzeramā ūdens sagatavošanā ieinteresētie.

Inta un Jonass Mortensoni iepazīstināja ar Ziemeļkurzemes pašvaldību ūdenssaimniecības inventarizācijas projektu, aplūkojot katras apsektās ūdenssaimniecības trūkumus un piedāvājot risinājumus. Pēc tam zviedru firmas pārstāvji dabā rādīja membrānu iekārtu turpinājumā pili izklāstīja šīs tehnoloģijas priekšrocības.

Semināra noslēgumā dalībnieki apmainījās domām par iespējām sag-

tavot kvalitatīvu dzeramo ūdeni konkrētās pašvaldībās. Daudz jautājumu par finansējuma piesaisti saņēma Vides ministrijas pārstāves.

Ieguvumi ir vairāki. Dalībnieki iepazīs ar jaunākajām un labākajām dzeramā ūdens sagatavošanas tehnoloģijām, pārliecinājās, ka atdzelošanas iekārtas neatrisina visus ūdensapgādes jautājumus, kā parasti uzskata. Dundagā uzstādītā izmēģinājuma ie-

kārta pierādījusi, ka tā attīra dzeramo ūdeni atbilstoši ES prasībām.

Šādi semināri ir noderīgi, jo ūdens sagādes jautājumi ir atrisināti tikai dažās pašvaldībās. Tā kā paredzamie finanšu ieguldījumi ir lieli un ilglaicīgi, tad svarīgi ir izvēlēties visatbilstošāko, vislabāko ceļu.

Gatis Ralle, SIA Ziemeļkurzeme ūdenssaimniecības struktūrvienības rīkotājdirektors

Ai, tēvu zeme, stūru stūriem

Ekskursijā

Saulainā 2. septembra rītā Dundagas pensionāri, nenogurdināmās Ainas Šleineres acināti, devās ekskursijā pa maršrutu Dundaga — Bulduri — Tukums — Zante — Abava — Dundaga. Lielais autobuss pilns, noskaņojums možs, jo ceram daudz redzēt un uzzināt.

Mēs nepievīlamies. Ja arī neko citu kā vien Buldurus būtu redzējuši, arī tad varētu apgalvot — tas bija kaut kas sevišķs. Tādu dabas un cilvēku darba vainagotu krāšņumu redzēt un izjust ir lielisks guvums.

Bulduru dārzkopības tehnikums ir sena mācību iestāde, kas aizņem 22 hektārus. Jau pirmie soļi šajā vietā rāda sakoptību, zinātnes un prakses auglīgo mijiedarbību, jaunāko zinātnes atziņu ieviešanu. Skolas teritorija, ko sauc arī par parku, bagāta ar lielu daudzveidību: te ir gan eksotiski augi, gan pašmāju labākie paraugi, gan zinātnieku radīti jaunveidojumi. Viss augu kopojums pakļauts galvenajam—

jauno speciālistu skološanai. Redzējām, kā studenti praksē dūšīgi strādāja ārā — raka bedres jaunu rožu plantācijai. Pārsteidza, pirmkārt, plašas rododendru plantācijas (žēl, ka noziedējušas!), taču gides stāstījums par to krāsu un formu daudzveidību bija plaši informatīvs, otrkārt, daudz skujeņu, kas kalpo dažādiem uzdevumiem, vispirms jau acij tīkamu ainu radīšanai, arī nevēlamu skatu nosegšanai, treškārt, ļoti krāšņi mežvītenu kuplojumi, ceturtkārt, krāšņie ziedu paklāji. Vispirms mūsu skati apstājās pie dāliju liesmām: košas, staraini daudzveidīgas, kuplas, bagātas. Skats nav atraujams no tumši sar-

kanās (kā samts, kā dienvīdu nakts), kas kopojumā ar kontrastainām krāsām (gaišsārtas, oranžas, dzeltenas, baltas, violetas) sevišķi izceļas. Elpa mums aizrāvās no skaistuma pie asterēm: te nebeidza skanēt *ak, vai, skat!* Gan krāsu, gan formas, gan iedarbīguma ziņā tās nav aizmirstamas; nekādi no atmiņas nav izdzēšamas gaiši gaiši violetās krizantēmveida, lielziedīgās, arī bordo kompaktās galviņas, desmitām nokrāsu sārtrozīgās, krēmkrāsas, baltās, spilgti violetās un kā uguns sarkanās. Un samtenes, un gladiolas, un fuksijas, un lauvmutītes, un vēl desmitiem citu krāšņu jo krāšņu ziedu! Ziedu nosaukumi tādi, ka mēle mežģās izrunājot, bet gide tik sauc kā no grāmatas — bez apdomas, bez aizķeršanās. Dažas mūsējās, piemēram, Maija, Ināra, Valda, Silva, šajā ziņā neatpalika. Apbrīnojami! Ne velti tehnikums ziedu sēklas un rožu stādus iepērk no vācu firmām *Kord, Beneri*. Esot dārgi, toties vērtīgi, skaisti. Dažas mūsu ceļotājas iepirkās sēklu un stādu kioskā, kas darbojas tehnikumā, taču

atzinums, ka padārgi gan.

Ziedu krāšņumu apbrīnojušas, dodamies tālāk uz Tukuma skaistāko priekšdārzu, kas konkursā ieguvis pirmo vietu. Kā jau pilsētas šaurībā — dārziņš mazs, šaurs, saņemts, bet šaurībā iedabūts viss: gan vasarzaļi augi, gan ziedoši, gan ziemcieši, gan skujeņi. Saimnieks daudz darījis, lai gūtu uzvaru konkursā, taču te pietrūka ainavu plašuma, dabiskā skaistuma, kas tikams acij. Te viss bija mākslīgi radīts — arī kāpnes un kāpnītes, arī mākslīgā ūdens tērcīte, arī daudzkārtīgs bruģējums, bet vīnogulājs kuploja pār kāpnēm. Bet mēs redzējām krietnu skaitu citu sakoptu dārzu turpat blakus.

Daudz nopietnu un dziļu pārdomu mūsos izraisīja redzētais un dzirdētais Zantē, Kandavas novadā — Kurzemes cietokšņa muzejā. Enerģiskais Ilgvars Burcis to iekārtojās pēc savas ierosmes, privatizējot bijušo kolhoza ēku, savācot visu plašo un daudzveidīgo eksponātu klāstu, kas izvietots daudzās telpās, arī brīvā dabā, arī nojumē. Te ir gan

šaujāmriki, gan sakaru tehnika, gan ietēri, var aptaustīt tanku (bez motora), lidmašīnu, dažādas kara tehnikas detaļas, ir pat dzīva blindāža. Muzeja vadītāja stāstījums atklāja kara beigu daļas traģiskumu, milzu zaudējumus abās pusēs, nedzirdētu necilvēcību pret kritušajiem cīnītājiem — cietokšņa aizstāvjiem (visa Kurzeme bija cietokšnis).

Pa ceļam mājup apstājāties pie Abavas rodeļtrases, dažas no mūsu pulka pat nobrauca pa to. Tā kā pērn jau bijām baudījuši rodeļtrasi pie *Sēnītes*, tad liela interese par to nebija.

Rūgtākās pārdomas raisīja ceļā redzētie plašie nenovāktie bagātīgie labības lauki. Skumji skati — mitrumā mirkstoša labība.

Mājās atgriezāmies gandarīti par gūto. Viss braucēju kolektīvs sumina savu izdarīgo vadītāju un saka kolektīvu "Paldies!"

Marta Kajaka

Par zaļu pat vēl zaļāks

Viesos

senču dzimtenē

Augusta vidū Dundagas vidusskolu apciemoja divdesmit skolēnu un četri skolotāji no Amerikas un Kanādas.

Amerikas latviešu apvienība (ALA) 1997. gadā uzsāka ceļojumu programmu latviešu pamatskolu absolventiem, dodot tiem iespēju apciemot vecāku un vecvecāku dzimteni. Programmas popularitāte arvien pieaug, jo tā ir iespēja 13 — 15 gadus veciem Amerikas latviešiem savām acīm ieraudzīt Latviju. Šāds ceļojums viņos rada vēlēšanos stiprināt latvisko personību, lietot un uzlabot latviešu valodu.

Viesus iepazīstināja gan ar skolu un skolēniem (galvenokārt no skolēnu pašpārvaldes), gan ar Dundagu, tās vēsturi un galvenajiem tūrisma apskates objektiem. Tā kā laika apstākļi nebija patīkamākie, tad ciemiņi apmeklēja ragu muzeju Vaidē. Atvadas no Dundagas notika pirtī, kur vietējie cienastam sanesa mājā gatavotus ēdienus — plātismaizes, pīragus, kūpinātas zivis utt. Ciemiņi izbaudīja visus pieejamos pirts priekus, kā arī izmēģināja spēkus karoke un dejojānā.

Lai izrādītu arī savu viesmīlību, pēdējā dienā atbraucēji savus latviešu draugus no Dundagas un Društiem (otra skola, ko viņi šajā braucienā apmeklēja) acināja uz Rīgu. Vispirms visi fotografējās un nolika ziedus pie Brīvības pieminekļa, pēc tam apciemoja Amerikas vēstniecību, kurā darbinieki pastāstīja, kā viņi iejutušies Latvijā un kas viņiem te patīk (kāda vēstniecības darbiniecei ļoti garšojot rupjmaizes jogurts, kā arī *McDonalds* ēdiens, kas šeit esot daudz garšīgāks nekā Amerikā, jo te starp maizītēm liek Latvijā audzētus dārzeņus).

Dienas noslēgumā bija vizīte pie Valsts prezidentes Vairas Vīķes-Freibergas. Tur katra skola teica uzrunu prezidentei un veltīja tautasdziesmu. Prezidente bija sajūsmā un teica lielu paldies par dziesmotājiem sveicieniem.

Atvadu vakars pagāja Ķemeru nacionālā parka administrācijas telpās. Kamēr skolēni ēda, gāja rotaļās un apmainījās adresēm, skolotāji dalījās

pieredzē. Amerikas latvieši bija sajūsmā gan par Dundagu, gan par dundadznieku prasmi uzņemt viesus. Tā viņus pat pārsteidza.

Lai arī šādā ceļojumā ALA nebrauc divreiz uz vienu vietu, taču atvadoties viesi izteica vēlmi pie mums atgriezties.

Una Upīte

Dundagas skolēni GLOBE ekspedīcijā

No 9. līdz 13. augustam starptautiskā vides pētniecības projekta *GLOBE* mācību ekspedīcijā *Vides pētnieki Vidzemē un Latgalē* piedalījās četras Dundagas vidusskolas skolnieces, kā arī Limbažu 1. vidusskolas, Līvānu 1. vidusskolas, Talsu ģimnāzijas, Uzvaras, Skrīveru, Rūjienas un Džūkstes vidusskolas audzēkņi.

Rīgā sākām ceļojumu. Pēc ilga brauciena autobusā nokļuvām Salacgrīvā, kur piedalījāmies interaktīvās nodarbībās Ziemeļvidzemes biosfēras rezervātā. Iepazināmies ar skolēniem

■ Hidroloģijas pētījumi upē. Pēta ūdens iemītniekus. No labās: Ilze Iesalniece, Kitija Grīnberga, Marta Ratkeviča, Krista Dzīle. Priekšplānā skolotāja no Talsu ģimnāzijas.

Jolantas Ģērmanes foto

no citām skolām. Vakarā — jau Limbažos — dalībnieki stāstīja par sevi. Vislabāk atceros talseniekus, jo viņi pieņēma mūsu kopīgo ekspedīciju Vīdāle — Rīgzemes maija beigās.

Otrajā dienā braucām uz Madonu. Pa ceļam veicām hidroloģijas un at-

mosfēras pētījumus. Hidroloģijas pētījumā mācījāmies pētīt ūdens sastāvu un iemītniekus, bet atmosfēras pētījumā — noteikt mākoņu tipus. Vakarā pavadījām Lazdonā, meklējot aplēptās lietas pēc koordinātēm. Visas grupas atrada cisiņus, kurus draudzīgi apēdām pie ugunsкура.

Nākamajā dienā Teiču rezervātā, vairākas stundas staigājot pa purvu un mežu, iepazīnām attiecīgajam biotopam raksturīgo augu valsti. No skatu torņa redzējām līdz pat Gaiziņkalnam. Pēc lielās staigāšanas braucām uz Līvāniem, pa ceļam mežā veicot zemsedes pētījumus: skatījāmies, kas aug zem kājām, kas atrodas virs galvas un kādi koki aug blakus.

Ceturtdien bijām aizbraukuši līdz Staburagam. Apskatījām piemiņas akmeni Staburagam, Staburaga fotografijas un gleznas. Pie appludinātās klints visi ar lielu interesi noklausījāmies stāstījumu par Staburaga lielajiem vēderiem, kas bija veidojušies, apkaļķojoties uz Staburaga augošajām sūnām. Kad vēderi bija izauguši pārāk lieli, tie nokrita. Turpat pie Staburaga pētījām Daugavas ūdeni. Vakarā staigājām pa Skrīveru dendroparku, kur visi varēja ielīst tumšā, slepenā ejā. Pēc pastaigas mums bija jāsadalās vairākās grupās. Manā bija meitenes no Dundagas, Talsiem un Uzvaras. Biju pārsteigta, cik vienkārši ir izveidot

das Skrīveru vidusskolā rādīja priekšnesumu par trasē piedzīvoto. Visi ieguva balviņas.

Pēdējā diena sākās Skrīveru zinātnes centrā, kur mūs iepazīstināja, kā laboratorijā analizē augsni. Pēc tam izmēģinājuma laukā paši metra dziļā bedrē veicām augsnes izpēti. Pēc pētījuma braucām uz Rīgu. Pa ceļam skolotājas sacerēja pateicības dzejoļi ekspedīcijas vadītājiem un šoferītim. Rīgā pirms šķiršanās kopīgi to noskaitījām.

Ļoti priecājos par iespēju piedalīties starptautiskajā *GLOBE* projektā! Aicinu arī citus piebiedroties mums. Turpināsim veikt pētījumus mūsu skolas apkārtnē.

Ilze Iesalniece,
ekspedīcijas dalībniece

Divas dienas teātra sporta noskaņās

Jau vairākus gadus mēs, Talsu rajona Bērnu un jaunatnes centra teātra studija *Dundaga* un Dundagas vidusskolas teātra pulciņš, Vairas Kamaras vadībā rošīgi nodarbojamies ar teātra sportu. Jēdziens "teātra sports" ietver improvizētu, atraktīvu dažu minūšu teātrīti sportiskā gaisotnē. Teātra sports Latvijā ir parādījies samērā nesen, un mūsu rajonā ir tikai 3 aktīvi teātra pulciņi.

Šogad, visiem rajona teātra sporta treneriem tiekoties, radās ideja sarīkot divu dienu teātra sporta nometni, lai kopīgi mācītos, izspēlētu jaunas tehnikas un redzētu, ko katrs teātra pulciņš šajā jomā ir paspējis paveikt.

Tā 18. un 19. augustā *Vecceplu* viesu namā notika 1. Talsu rajona teātra sporta nometne. Uz nometni bijām ieradušies ne tikai mēs, bet arī Talsu teātra pulciņš *TZ*.

Divas mums atvēlētās dienas pagāja nemanot. Ne mazums jaunu brīžu sagādāja jauno teātra sporta tehniku apgūšana un izspēlēšana, bet vakaros teātra sporta turnīros teātra pulciņu komandas rādīja prasmi, asprātību un iztēli, izspēlējot dažādas tehnikas. Visu jampadraci abas dienas vadīja režisore, asociācijas *Teātris un izglītība* teātra sporta metodiķe, trenere Līgita Smildziņa. Jāpiebilst, ka nometnē aktīvi jaunās teātra sporta tehnikas mācījās ne tikai pulciņu dalībnieki, bet arī mūsu skolotājas.

Tā, lūk, gan paspējot atpūsties,

gan peldoties, katamarānos vizinoties un treniņa un turnīru sviedrus vakarā pirtī iztvaicējot, pagāja divas dienas teātra sporta noskaņās.

Zanda Neparte,
teātra studijas Dundaga dalībniece

Volejbumā — 2004

Jau atņoņus gadus Latvijas skolēni vasaras brīvlaikā vairākos posmos sacenšas brīvdabas volejbolā. Bērni un jaunieši spēlē dažādās vecuma grupās, un agrākajos gados viena mūsu komanda dabūja 2. vietu, viena — trešo. Šogad 1993. g. dzimušie zēni izcīnīja pirmo vietu.

Lai tiktu līdz finālam, no 15. maija līdz 15. augustam jāpiedalās vismaz sešos posmos un kopvērtējumā jāiekļūst pirmajā astoņniekā. Sacensības norisinās dažādās Latvijas malās, tātad vajag naudu braukšanai. Bērnu vecāki paši sedza dalībmaksas, transporta izdevumus palīdzēja samaksāt gan vidusskola, gan pašvaldības sporta nodaļa, gan Dinārs Šepte, gan Talsu rajona sporta skola.

Trīs mūsu komandas iekļuva finālā, kas 14. un 15. VIII norisinājās Gulbenē, un ieguva augstas vietas. D grupas zēni astoņos priekšsacīkšu posmos bija pirmie, divos — otrie, un pirmo vietu ieguva arī finālā — Toms Šepte, Emīls Petrovics, Pauls Puršels un Reinis Pekmanis (trenere Gundega Lapiņa). C1 grupas meitenes (1989./1990.g.) 7 posmos bija otrās un otro vietu ieguva arī finālā — Krista Dzīle, Karīna Drieka, Evita Feldentāle un Zane Eberliņa (G. Lapiņa). Piekto vietu izcīnīja C2 grupas zēni (1991./92. g.) — Kristaps Šepte, Kristis Dambergs, Matīss Pētersons, Elvišs Bēķis un Klāvs Cirvels (trenere Una Sila).

Paldies visiem līdzjutējiem un atbalstītājiem!

Ļoti gribam piedalīties arī *Latvijas Jaunatnes olimpiādē* — valsts mēroga sacensībās dažādos sporta veidos, kas katru gadu notiek Kandavā. Pērn bijām otrie, aizpērn pirmie. Šīs sacīkstes nav tikai pašu priekam un sportiskās varēšanas apliecinājuma. Pirmo trīs vietu īpašnieki iegūst visai ievērojamas naudas balvas, par ko skola iegādājas ļoti nepieciešamo sporta inventāru.

Gundega Lapiņa

Pie mums, uz zemēm

Bioloģiskie lauksaimnieki — šoruden un vispār

Trīs saimniecību zemkopjiem, kuri pavisam drīz būs pilntiesīgi, sertificēti bioloģiskie lauksaimnieki, uzdevu līdzīgus jautājumus. Kā nonākuši līdz zaļās zemkopības idejai, kādas atziņas uzkrātas, kā veicies šovasar. Pārdomās dalās z/s Mežlīdumi īpašnieks Ansis Roderts, z/s Jaunlīdumi saimnieki Diāna Semioņenkova un Edgars Pētersons un z/s Jumari saimniece Gunita Tropiņa.

▶ ANSIS RODERTS

Pavisam ar nomas zemi kopā apsaimnieko ap 10 hektāru. Mežlīdumos strādā otro gadu, no paša sākuma — bioloģiski.

Mēs gribam veselīgi dzīvot. Svarīgākie ir tie apstākļi, kurus cilvēki spēj būtiski ietekmēt, pat pilnīgi izslēgt no savas dzīves. Pirmais ir smēķēšana. Bet arī lauksaimniecībā ir šādi piemēri. Mēdz teikt, ka ārzemēs gāz indi uz lielsaimniecību laukiem. Bet bieži vien arī Latvijā zemnieki savos laucīņos liek draņķību virsū.

Ķīmiskos līdzekļus es vispār nelietoju. Zaļās ziepes gan, bet tas ir dabisks līdzeklis, kas augos sadalās, neatstājot nogulsnes. Kūtsmēslus var izmantot, ja pats audzē govus, vai pirkt no cita bioloģiskā zemnieka. Kūtsmēsli, protams, jākompostē. Var taisīt melno papuvi, izvest mēslus uz lauka un tur visu vasaru rušināt. Šai metodei tomēr ir lieli zaudējumi, daudz izskalojas. Es izmantoju tikai zaļmēslojumu, augu seku un nedaudz kompostu.

Aizpērn, sākot saimniekot, iztīrīju veco kūti. Vecos, ar sienu un salmiem sakompostējušos kūtsmēslus uzgāzu uz lauka. Mēsļu ārdītāja man nav, tāpat vien drusku palīdzināju — iznāca vairāki plekšņi. Šogad tur izsēju sīpoliņus. Sēkliņš slikti dīga, grūti bija ravēt, bet tajās vietās, kur biju izgāzis kompostu, novācu tik brangus sīpolus, it kā būtu no sīksīpoliem audzējis. Tādā visliktākajā gadā tāds efekts! Un arī nākamgad efekts būs. Nemaz daudz komposta nevajag. Labi panākumi ir arī, ar zaļmēslojumu intensīvāk mēslojot.

Mēs, visas trīs Dundagas bioloģiskās saimniecības, vēl atrodamiem pārējas posmā. Mums jau ir tiesības pārdot savu produkciju. Līdzīgā stāvoklī esam arī vēsturiskā skatījumā. Mūsu apstrādātājās zemēs pārredzamā pagātnē ķīmikālijas nav vai tikpat kā nav lietotas. Manai nomas zemei gan kaimiņos ir nebioloģiskais zemnieks (tas tuvākais ar miglošanu nenodarbojas). Bet, cik zinu, ikviens var pieprasīt, lai tuvāk par 200 metriem no robežas neviens laukus nemiglo. Tas ir galvenais.

Atbalsts bioloģiskajiem zemniekiem izpaužas kā piemaksas no Eiropas Savienības fondiem — papildus parastajiem hektāru maksājumiem. Pārējas posmā tie ir € 132 par hektāru gadā. Kad būšu pilntiesīgs bioloģiskais zemnieks, tad papildus saņēmu mazāk — € 76. Dokumentu kārtošana man prasījusi pāris dienu gadā. Pašlaik man tāpat kā Jumaru saimniecībai ir pārējas posma sertifikāts, proti, mēs jau varam pārdot savu produkciju. Nākamgad iegūsim īsto sertifikātu.

Soju šogad iestādīju apmēram divreiz lielākā platībā nekā pērn — 0,9 ha. Pavasaris izvērtās sliktis, vāji dīga, bet vasaras otrajā pusē soja saņēmas. Taisnība, zaķis sāka mīloties ar lapiņām. To nebiju paredzējis. Bet gaidu siltu rudeni un septembra — oktobra mijā ražu no-

vākšu. Tad redzēs, cik vēl jāpazāvē. Uz kādiem 200 kg pupu ceru. Pietiktu sēklai, pašam ēšanai un varbūt drusku kādam draugam varēšu sēklu iedot.

Burkāni labi padevušies. Ar kāpostiem kļūdījies. Pavasaris bija tīri labs, bet es nezināju, ka tik ļoti jāuzmanās ar agrotiķu. Laikus nenonēmu, un cauri bija ar kāpostiem. Jāpērk! Toties kolrābji ir diezgan labi. Kopumā slapjā un aukstā vasara ietekmēja. Sīpoli neizdevās. Sviesta pupas pašķidras, būs tikai sēklai. Ķiploki ir puslīdz labi. Cūku pupas arī, bet nebiju daudz iesējis. Rudzus, 0,9 ha, cūkas noēda. Nenā-

Cilvēkiem bieži vien patīk it visā vainot to, ko maz var ietekmēt vai nevar ietekmēt vispār.

ca un nenāca, un es nelikos ne zinīs par to lauku. Tā bija mana mulķība. Vienu rītu skatos — pa tīro!

Cīņai pret nezālēm dažos kvadrātmetros izmēģināju tādu ātri augošu augu kā sinepes. Tajā zemē bija usnes, vārpatas, dadži — pilna buķete. Jūlija vidū uzrušināju, mēneša laikā sinepes bija izaugušas pusmetru augstas un augsne jau tīra, izārstēta. Sinepju sēklas nav nemaz dārgas, uz hektāru pārāk daudz nevajag, turklāt tās var sēt trīs reizes vasarā. Zaļmēslojumam sinepes jāiear ziedēšanas laikā. Ja grib iegūt sinepju sēklu, tad nevarēs vasarā trīsreiz izaudzēt. Uzrušinātajā lauciņā nākamgad būs prieks strādāt. Es tur gribu audzēt daudzgadīgās tējas. Jau 70. gados ir izmēģinātas sinepes mistrojuma ar zirņiem.

Vienu hektāru iesēju zaļmēslojumam. Tagad rudenī uzaru vēl 3,5 ha, kur sēt ziemājus, lielākoties rudzus. Tos pavasarī varu izmantot zaļmēslojumam, varu kult graudus nākamajai sējai, varu pats izlietot. Līdz tirgum vēl neesmu ticis — ar laiku. Šogad par to nebiju nopietni domājis. Tad arī nekas dižs nesanāk. Bet nākotnē mēs, trīs bioloģiskie zemnieki, varētu pārdošanā sadarboties.

Divos gados esmu ieguvis labu pieredzi — gan cīņā pret nezālēm, gan zemes sagatavošanā, ielabošanā, apstrādē. Esmu arī kļūdījies un savas kļūdas sapratis. Man vajadzēja ar zaļmēslojumiem visur iet pa priekšu — jau no pirmās dienas. Tad pašlaik būtu braši. Bet es sākumā uzplēsu zemi un sitos velēnā, gribēju tur kultūraugus izaudzēt. Tā nevar. Pērn nocirtu un uzaru bērzu birzīti, šogad izrāvu celmus un ieliku izmēģinājuma šķirnes sojas pupas un kartupeļus. Nu neaug tā!

Mūsu pagastā līdz šim bioloģiskajai lauksaimniecībai maz piekritēju. Kūtrums un neuzņēmība! Ar dažādu fondu finansālo atbalstu vien mūsu zemniekus nepārliecinās

par labu šai pieejai. Es saskatu bioloģiskās saimniecības priekšrocības sīkzemniekiem ar 2 — 3 ha saimniecību, kas tomēr vēlas pārdot produkciju tepat vietējā tirgū — Dundagā, Talsos. Vai viņiem, strādājot tradicionāli, lietojot ķīmiskos preparātus, jāiegulda daudz mazāk darba, nekā izmantojot bioloģiskās metodes? Starpība nemaz nav tik liela! Toties ieguvumi bioloģiskajiem lauksaimniekiem būtu ievērojamāki, nemaz nerunājot par pašu veselību. Tirgū bioloģiskajai produkcijai ir nākotne kvalitātes, arī garšas, izskata un, protams, cenu ziņā. Sākotnēji varētu būt sliktāka ražība, toties vēlāk, kad zeme jau iestrādāta un pašam uzkrāta pieredze, lielai atšķirībai nevajadzētu būt. Vienīgā būtiskā starpība — jāaudzē zaļmēslojums. Man trešdaļa vai pat puse zemes paliek it kā neapstrādāta. Bet, tā kā man ir bites, tad arī tas ir izdevīgi. Un — tik un tā jācīnās ar nezālēm. Turklāt 2 ha īpašnieki ar indēm nemaz tā neaizraujas, savus laukus diezgan ar rokām kaplē. Viņi pēc būtības ir tuvāk mums.

Ravētāji, kas strādājuši arī citos laukos, teic, ka manos laukos ir dzīvība, pilns ar dažādu sīko radību. Turklāt bioloģiski audzēti graudaugi arī nevelodrējas un nelūzt.

Vasarā Mežlīdumos rīkojam sadraudzības — pieredzes apmaiņas dienas. Gribu braukt apkārt pa pagastu un vairāk apdzīvotās vietās rīkot tikšanās. Vīdālē plānojam pirmo. Esam izveidojuši apmēram 10 cilvēku grupu, kurā ietilpst dažādi lietpratēji, arī medmāsa. Lasām lekcijas par smēķēšanas un alkohola kaitīgumu, iepazīstinām ar astoņiem dabas ārstiem. Cilvēki uz vietas var pārbaudīt veselību, piemēram, noteikt holesterīna un cukura līmeni, asinsspiedienu, veselības vecumu, sirdsdarbību, tauku procentu attiecībā pret svaru.

Dabas ārsta programma ir diezgan jauna. To atzīst arī ārpus adventistu loka. Tomēr katram ir sava uztvere, kultūras noteiktas atšķirības. Mēs laikam esam ideālisti, gribam lietot to, ko zinātne atzinusi par vislabāko, neizdabājot savai garšai un patikai, kā arī cenšamies izvairīties no fanātisma.

▶ DIĀNA SEMIOŅENKOVA UN EDGARS PĒTERSONS

Apsaimnieko 40 ha aramzemes, bioloģiskās lauksaimniecības metodes izmanto vairāk nekā desmit gadus.

Pirms krietna laika uzzinājām, ka ķīmikālijas ietekmē veselību. Turklāt minerālmēsli noplicina augsni, tā nemitīgi jāielabo. Gribam bērniem atstāt labu zemi.

Deviņdesmito gadu sākumā tuvākā apkaimē neatradām nevienu līdzīgi domājošu. Audzējām tīru, zaļu produkciju — sakņaugus. Vienīgi graudaugiem pirms gadiem astoņiem vienu gadu drusku uzlikām minerālmēslus. Laukus nekad nesam miglojuši. Citu tradicionālā lauksaimniecība mūs neskar, jo mēs dzīvojam atstatu.

Pirms pusotra gada, kad Alanda Pūliņa Zaļā novada projektā sāka rīkot dažādas tikšanās, aizbraucām uz Rendu pie Māras un Daiņa Bergmaņiem. Satikāmies ar līdzīgi domājošiem, semināros un kursos ieguvām vēl vairāk zinātnes atziņu par bioloģisko lauksaimniecību. Tūlīt būs biedri Latvijas bioloģisko lauksaimnieku apvienībā. Tas dos mums papildu ziņas un zināšanas.

Bioloģiskos zemniekus vieno kopīgā pieeja — augu sekas ievērošana, zaļmēslojums. Jāstrādā katram pašam, ievērojot savas augsnes īpatnī-

bas. Tāpēc nevaram teikt — dariet tāpat, jums arī būs labi. Piemēram, mūsu zemei apakša ir māla klints, un ūdeņim nav kur sprukt. Citiem tā nav!

Mums ir divpadsmit slaucamas govīs, piena lopkopība ir mūsu galvenā nozare. Pienu nododam augstākajā šķirā. Peļņa nekāda nesanāk, esam pa nullēm. Pietrūkst platības. Iespējams, nākotnē nomāsim zemi.

Raža šovasar bija gluži laba, ne sliktāka kā tiem, kas intensīvi saimnieko (piemājas zeme neredzēti traki auglīga). Vienīgi nezāles vairāk auga, vairāk darba ar kapli. Mums raizes dara sīkgalvīte. Šo nezāli nemanījām gadus desmit, kamēr nesākām apstrādāt piemājas lauciņus. Ko darīt, jācīnās!

Ļoti daudz kas atkarīgs no labas sēklas. Ja iesēj slimu sēklu, tad nekas dižs nav gaidāms. Ja iesēs labu un ja būs pietiekams organiskais mēslojums, ja pareizi lieto bioloģiskos preparātus, tad raža būs laba. Divus gadus sējām piparmētru, bet neuzdīga. Lielveikalā sēklu vairs nepirkšu. Tad labāk no kāda kaimiņa, kam laukā aug. Tās ir bioloģiskā lauksaimnieka klapatas — dabūt labu sēklu.

Sadarbojamies ar Rodertiem — viens otram izlīdzam ar tehniku, ejam viens otram palīgā. Iespējams, arī tirgus jomā nākotnē varētu sadarboties. Piemēram, ja lielāks produkcijas uzpircējs gribētu iepirkt tonnu kartupeļu, tad vienai saimniecībai tas nebūtu pa spēkam. Toties pa trim to jau varētu.

Kāpēc bioloģiskā pieeja nav izplatīta? Zemnieki nevēl pamudinājumu. Subsīdijas jau ir, bet par produkciju pašlaik vēl neko īpaši vairāk nemaksā. To visu neveicina arī pircēju vairākuma materiālais līmenis un domāšana. Cilvēki veikalā joprojām labprāt izvēlas lētos augļus un dārzeņus.

Mūsu izaudzētos sakņaugus pārķ mūsu ilglaicīgie klienti, kas mums uzticējušies jau agrāk. Tie ir gan vietējie, gan arī rīdžinieki. Droši vien nākotnē mūsu produkcijai vajadzētu kļūt dārgākai, bet pašlaik par cenām īpaši neuztraucamies.

Elmas un Aigara Zadiņu pārdomas

Zaļo zemnieku atziņas lūdzu komentēt mūsu pieredzējušajiem tradicionālajiem zemkopjiem no z/s Jaunsniķeri.

A. Zadiņš: — Bioloģiskā lauksaimniecība ir visnotaļ laba un atbalstāma, bet... manuprāt, ar jēdzienu bioloģiskā, organiskā, zaļā lauksaimniecība u.tml. katrs saprot kaut ko mazliet atšķirīgu — atkarībā no informētības un izglītības.

Galvenais jautājums ir ekonomiskais. Cik šie produkti maksā un cik cilvēku tos pirk? Nelielos daudzumos, naturālā saimniecībā, pašu vajadzībām — tas ir viens, bet, lai attīstītu ražošanu un pelnītu... manuprāt, tas ir ļoti sarežģīti. Tas prasa milzu pašreizējā, fanātisku pārliecību un darbu.

Arī es nodarbojos ar lauksaimniecisko ražošanu, ar piena lopkopību, graudu un kartupeļu audzēšanu ne daudz virs naturālā līmeņa, bet manī tādas pārliecības nav. Savā saimniecībā augkopībā lietoju tā saucamo tradicionālo metodi, bet cenšos izmantot arī sentēvu gudrības.

E. Zadiņa: — Par alternatīvo lauksaimniecību derētu izstrādāt zinātnisku pētījumu, lai pateiktu, vai tas ir labi vai slikti. Veselīgu uzturu gribētos visiem, bet, pieejot veikalā pie maizes plaukta, kas pateiks, kura maizīte cepta no labiem, kura no sliktiem miltiem? Protams, strādājot

Sīpolus varbūt pārdevām par santīmiem 10 kilogramā dārgāk nekā citi. Pašlaik galvenais ir tas, ka pelnām savai veselībai.

▶ GUNITA TROPIŅA

Apstrādā 15 ha, piecus — sešus gadus lieto bioloģisko pieeju.

Par bioloģisko lauksaimniecību uzzināju jau 1997. gadā. Bet pārkārtošanās likās sarežģīta. Istenībā gan nekad ar minerālmēsliem neesam aizrāvušies, jo — naudas nav pieticis un bijusi pārliecība, ka bez ķīmijas ir veselīgāk. Vienreiz pamēģinājām miglot, bet lietainā gadā nekādu labuma neguvām. Nospriedām — labāk iztikt bez ķīmijas. Ravējam tāpat, mums ir arī rīteņkaplis, ar ko pa rindstarpām izbrauk.

Mums ir divas govīs, kūtsmēslus liekam kompostā. Mucās taisu raudzējumu, lai veicinātu augšanu. Augus miglojam ar pelniem, ar skujām. Šogad uzzināju, ka pret lakstu puvi kartupeļus vajag miglot ar vāji pienu, kas atšķaidīts ar ūdeni attiecībās viens pret pieci. Drusku noka vējam un apmiglojam tikai astoņas vāgas. Bet tur izauga labāki kartupeļi! Domāju, tas der arī tomātiem.

Šajā vēsajā vasarā kartupeļi kopumā nepadevās, toties ir varenī burkāni un sīpoli. Kāpostus maz iestādījam. Zāle, protams, auga normāli.

Pašu vajadzībām sējām miežus un auzas, un izdevās arī labi nokult. Gribas rudzus sēt, bet vispirms jāuztāsa žogs, citādi nav jēgas, jo meža dzīvnieki izbradā.

Pārdomam dārzeņus — vietējiem un arī ventspilniekiem. Pēc pāris gadiem sāks ražot krūmmellenes. Šogad pagaršojām pa odziņai. Droši vien ar laiku būs jādama par sadarbību tirgū.

Kāpēc tik maz bioloģisko zemnieku? Varbūt attur papīru būšanas. Par zemes apsekošanu arī jāmaksā, es samaksāju 59 latus. Pērn bija mazāk, tāpat arī šī nauda aug. Un ja tajā brīdī naudas nav?

Taisnība, es gan nenožēloju, ka nostājāties uz šī ceļa. Arī dokumentu kārtošana esmu jau ielauziesies.

Alnis Auziņš

Temuļa jaunie piedzīvojumi

Arī aizvadītajā laikposmā kārtības traucētāji par sevi atgādinājuši: aprakstīta sabiedriskā tualete, nolauzta ceļa zīmes, bet skrituļotāji īpaši iecienījuši jaunās ietves pagasta centrā. Fakti. Zīmējusi Sandra, rīmējusi Sinla

Uztaisījis krietnu štīmi, Temuls nopļauj ceļa zīmi: "Kas man te pa kājām maisās Tad, kad māksla iekšā raisās?!"

Sirdsmājīņai tā kā prasās Uzsviest nedaudz svaigas krāsas. "Lai nav pārāk šķīsti, tīri, Lai redz, kur aug īsti vīri!"

Skrituļdēli vilcis laukā, Temuls iet pa ietvēm braukāt. Ritentiņi kautot griežas, Vecīši gar sienām spiežas.

Pēkšņi — priekšā policija! "Kur te bremzes, kā nu bija? Kāpēc kūleni met saule? Voi... kur paliek mani kauli?"

Šaha mirkli pili

Jaunā mācību gada sākumā Dundagā viesojās un jaunajiem šahistiem simultānspēles seansu sniedza Paragvajas latvietis Leonardo Lipiniks. Par neparasto iespēju jāpateicas manam studiju biedram un starptautiskās kategorijas šaha tiesnesim Elmāram Berķim.

Astoņdesmitgadīgais Leonardo kungs dzimis Rīgā, Grīziķalnā, bet 20. gadu beigās viņa tēvs nolēmis emigrēt uz Dienvidameriku, paredzot neizbēgamo karu. Leonardo Lipinika darba mūžs pagājis FORD un GENERAL MOTORS kompānijās Argentīnā un Paragvajā. Šajā tālajā zemē Leonardo kungam nav izdevies sameklēt nevienu latvieti, nevienu baltieti. Latvietību palīdzējusi saglabāt mūža aizraušānās — šahs. Spēlējot neklātienas turnīros ar kļaidā latviešiem, Leonardo sarakstījis latviski un lūdzis labot viņa rakstības kļūdas.

Šogad augustā Leonardo Lipiniks piedalījās Rīgas starptautiskajā šaha turnīrā un pēc tam vēl nedēļu uzkaņēja dzimtenē. Daudz lietu un parādību viņš uzzināja pirmo reizi, kaut kas atsauc atmiņā sen dzirdētus jēdzienus — gailenes, brūklenes, Rūdolfā Blaumaņa vārdi *Mans zelts ir mana tauta...* Vaicāts par izjūtām, Leonardo kungs atbildēja: es jūtu, ka te ir ma-

■ *No kreisās: Pēdējo partiju starp Didzi Pabērzu un Leonardo Lipiniku vēro Raivis un Edgars Pabērzi, Jurģis Remess, Mārcis Freiverts un Arnis Sirkels. Starp citu, visu sešu jauno šahistu gadu kopsumma ir nedaudz mazāka par Paragvajas latviešu gadu skaitu, bet šo īpatnību savā labā mācēja izmantot cienjamais viesis.*

■ *Maestro Leonardo un starptautiskās kategorijas šaha tiesnesis Elmārs Berķis Dundagas pils pagalmā.*

Autora foto

nas mājas.

Jaunībā Leonardo Lipiniks spēlēja asā, kombinacionālā manierē, 1955. gadā piedalījies ļoti spēcīgajā Buenosairesas starptautiskajā šaha turnīrā, bet pirms desmit gadiem Maskavā šaha olimpiādes laikā Paragvajas nacionālajā izlasē bijis tās kapteinis.

Pieredze pret jaunību — tā nosaucams Dundagas mačs, kas norisinājās Attīstības nodaļas telpās. Pārfrāzējot Raini, jāsaka: ko sirmam vecumam lai saka zaļais! Pieredze guva pārliecinošu uzvaru visās spēlēs. Bet Didzim, Raivim un Edga-

ram Pabērziem, Arnim Sirkelam, Jurģim Remesam un Mārcim Freivertam tika laba skola un maestro Leonardo uzmundrinošie novēlējumi šaha burtniecās.

Alnis Auziņš

Mājas uzrakstīt, mājas uzzimēt

Dzejas un mākslas dienās

Desmitajā septembrī Dundagā viesojās Māra Cielēna. Dzejniece un pasaku meistare piedalījās mākslas nodaļas audzēkņu izstādes atklāšanā (darbi radīti pēc Māras Cielēnas krājuma *Mūsu mājas* divpadsmit dzejoļu motīviem), tikās ar lieliem un maziem dzejas cienītājiem *Mazajā skolā* un pagasta bibliotēkā.

Šā gada Dzejas dienu iecere aizsākās janvārī, kad Valsts kultūrkapitāla fonds saņēma mūsu pagasta bibliotēkas un mākslas un mūzikas skolas kopīgo projektu *Mūsu mājas*, ko arī atbalstīja ar 164 latiem. Šī nauda kopā ar pašvaldības līdzfinansējumu (Ls 99) iecerī ļāva īstenot.

Mākslas nodaļas audzēkņi nodarbības iepazīnās ar divpadsmit dzejoļiem un darināja tiem savus pārlikumus mākslas valodā. Tā tapa apmēram septiņdesmit darbu dažādās tehnikās, izmantojot gan krāsas, zīmuļus un pašlīmējošo aplikāciju papīru, gan stieples, tualetes papīru un... makaronus. Šie neierastie materiāli lieliski pauz dzejnieces krāsaino pasaules uzveri. Izstādī atklājot, dzejoļu autori bija izdevība minēt, kuru mākslas darbu bija rosinājis dzejolis *Mākoņu mācības*, kuru — *Mūsu mājas sirds*, kuru — *Bērnu aizlūgums par jūru...* Mūsu bibliotēkā dzejiski poētiskās mīklas minamas septembrī, pēc tam izstāde ceļos uz Ancī (Dundagas mākslas un mūzikas skolā mācās daudzi ancenieki), tad pa Talsu rajonu un varbūt pat aizklūs līdz Rīgai.

Dzejas diena turpinājumā sākumskolā dzejas lasīšanā iesaistījās gan autore, gan bērni. Pēcpusdienā kups interesentu loks ar Māru Cielēnu tikās

■ *Kas gan būtu Dzejas dienas bez dzejnieces autogrāfa! Rutas Emerbergas foto*

pagasta bibliotēkā. Būdam cilvēks, kam pēc vārda kabatā nav jāmeklē,

■ *Diānas Ginteres (9 g.) darba fragments*

dzejniece pavēra priekškaru savai dzīvei un daiļradei — kā top darbi, ko tikšanās reizēs jautā bērni, kādas ir attiecības *ar okuli no televizora*, kas gaumē literatūrā un kas — gastronomijā, kuru virzās Dzejas dienas. Jāpiebilst, ka dzejniece pirms pieciem gadiem jau viesojās Dundagā un tagad ar prieku novērtēja labi pamanāmās pārmaiņas. Paldies Rutai Emerbergai par ideju, mākslas nodaļas pedagoģēm Sandrai Dadzei, Dacei Čodevai, Sandrai Bražei, Ingai Grīslai un Kiti-jai Ivanovai par prasmi iesaistīt audzēkņus un bērnus par izdomu un čaklumu!

Alnis Auziņš

Dundagas vecākajai baznīcai — jaunu juntu!

Pēdējā mēneša laikā naudu ziedojuši Ilze un Guntis Brieži, Irēna Seržante, z/s Jaunbuži un Unibanka. Paldies visiem, kas atsaukušies!

Attēlā redzam, kāds izskatījās baznīcas jumts 12. septembrī. Vēsturisks brīdis! Pašlaik darbs strauji tuvojas nobeigumam, taču mēs tā veicējiem esam parādā apmēram 5000 latu. Mēģinām vēlreiz galvā

pārcilāt visas iespējas — ko uzrunāt, kam lūgt, ko iesaistīt.

A.A.

Sējēja vērtētāji uzteic mūsējos

24. septembrī ar mūsu pašvaldības veikumu vides un attīstības jomā iepazīnās konkursa *Sējējs — 2004* komisija, ko vadīja LR Vides ministrijas Vides aizsardzības departamenta direktors Rolands Bebris. Par paveikto un nākotnes iestrādēm pastāstīja pašvaldības vadītājs Gunārs Laicāns, Attīstības nodaļas vadītāja Gunta Abaja, izpilddirektors Andris Kojro un Eiropas Savienības LIFE projekta *Zaļais novads-21* koordinatore Alanda Pūliņa. Kā uzsvēra G. Abaja, lielākais nopelns ir pašvaldības vadības prasme piesaistīt, izskolot un lietderīgi izmantot pašu cilvēkus.

Komisija iepazīnās ar bioloģisko zemiņu sētu *Jumari*, ar mūsdienīgās tehnoloģijas un senatnes veiksmīgu apvienojumu Kubalu skolā-muzejā, kā arī piedalījās dienas centra *Mājas* iepazīšanas svētkos pirmskolas izglītības iestādes *Kurzemite* teritorijā.

Oficiālie rezultāti vēl jāpagaida, bet vērtētāji atzina, ka videi draudzīgas pašvaldības nominācijā citas Latvijas pašvaldības pat nav uzdrīkstējušās pieteikties. Tātad acīmredzot būsim laureāti.

A.A.

Sēžu laiki pagasta padomē

- 6. X plkst. 14.00 Vides aizsardzības un pagasta attīstības komiteja
- 6. X plkst. 16.00 Izglītības, kultūras un sporta komiteja
- 13. X plkst. 15.00 Veselības aprūpes un sociālās palīdzības komiteja
- 11. X plkst. 15.00 Finanšu komiteja
- 18. X plkst. 15.00 Pagasta padomes sēde
- 27. X plkst. 15.00 Veselības aprūpes un sociālās palīdzības komiteja

Ziemassvētki nav tik tālu. Atsākam labdarības akciju — siltu dāvanu gatavošanu maznodrošināto ģimeņu bērniem. Pavasarī jau izdarjām daudz, rudenī atkal aicinām atsaukties adītājas, kas uzņemtos darīnāt zeķes un cimdus. Tālrunis Dundagas bibliotēkā 3232268. Ruta Emerberga

Pils frizētavas darba laiks no 15. oktobra
Pirmdien 9.00 — 15.00
Otrdien, trešdien, ceturtdien, piektdien 9.00 — 13.00
Katru otro sestdienu 9.00 — 13.00 pēc pieraksta (pieteikties pa tālr. 42653, 3224322, 9279901)

Lūgums visiem Dundagas pagasta ēku īpašniekiem, kam nav ēku numuru zīmes un ielu nosaukumu plāksnītes, tās līdz 10. oktobrim pasūtīt pie izpilddirektora

Aina Lepere (1948)
Mirdza Bandeniece (1926)
Arnolds Lieknis (1929)
Edgars Romancevičs (1950)

«Dundadziņi» Nr. 8 (32) 2004. gada septembris.

Dundagas pagasta padomes izdevums, iznāk reizi mēnesī, reģistrācijas Nr. 000702696

Redakcijas adrese: Pils iela Līkā muiža, Dundaga, LV 3270.

Redkolēģija: Gunta Abaja, Alnis Auziņš (redaktors, tālr.: 1-3232252, epasts: alnis@dundaga.lv), Ēriks Bērzkalns, Sandra Dadze, Anda Felša, Uldis Katlāps, Gunārs Laicāns, Aivars Miška, Rīta Zemtiņa.

Publicētie materiāli ne vienmēr pauz redakcijas vai izdevēja viedokli. Par datu pareizību atbild tos sniegušā amatpersona, citos gadījumos — raksta autors, intervijās — arī intervējamais. Pārpublicēšanas gadījumā lūdzam atsaukties uz «Dundadziņiem».

Iespiests Talsu tipogrāfijā. Metiens: 500 eks. Internetā: www.dundaga.lv/avize